

Alianța “O voce pentru Educație”

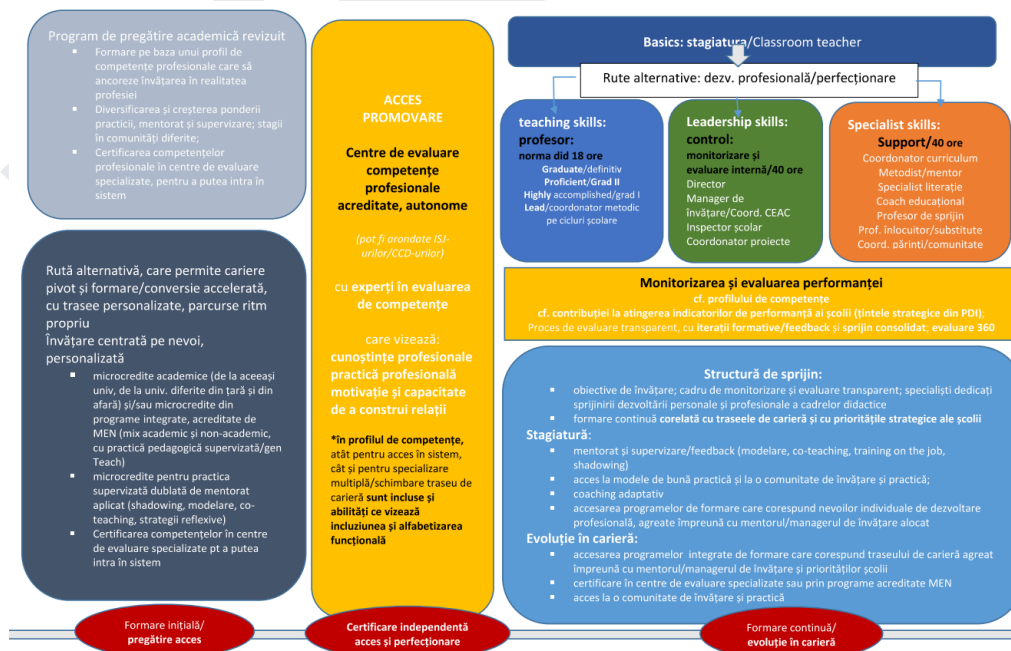
Memorandum

privind politicile pe care le propune AVE pentru noua legislație în educație

Despre Alianța “O voce pentru educație”

Alianța “O voce pentru educație” este compusă din 50 de ONG-uri cu legitimitate și expertiză în educație, UNICEF, 20 de camere de comerț și grupuri de business, reprezentate de Coaliția Pentru Dezvoltarea României - care împreună înseamnă peste 50% din PIB-ul României - și peste 100 de lideri care conduc companii de top din România. Toate aceste entități au lucrat împreună timp de câteva luni și au căzut de acord asupra unor măsuri care pot ajuta, în mod realist, la reformarea sistemului de educație din România.

Capitolul I. Cariera didactică și parcursul profesional al cadrelor didactice

(Sinteza propunerilor noastre, în variantă grafică)

1. Dezvoltarea și personalizarea masteratului didactic.

Admiterea în corpul profesional al cadrelor didactice și promovarea în cariera didactică se vor realiza pe baza unui profil de competențe ce va viza *pregătirea profesională specifică și mentalitatea, motivația, angajamentul, capacitatea de a pune pe primul plan interesul superior al copilului și a construi relații productive cu actorii educaționali relevanți.*

Profilul de competențe include și abilități ce vizează **incluziunea, alfabetizarea funcțională și stimularea și valorificarea creativității, a abilităților și talentelor copiilor.**

Accesul se poate face pe trasee alternative, cu validarea competențelor din profil într-un **centru de evaluare de competențe independent**, autorizat, prin probe multiple de evaluare.

Formarea inițială pentru cariera didactică poate fi făcută atât prin **ruta academică prezentă** (orientată pe categoriile de competențe ale profesorului), cât și prin **rute alternative** (module de formare gestionate de univ. din străinătate; module acreditate de ME - cu un sistem de microcredite cumulate).

Recunoașterea competențelor obținute prin ruta academică sau prin rutele alternative se va face în centre de evaluare specializate, autorizate de ME. Evaluarea de competențe se va face prin probe multiple (ex. interviu, demo lecție, probă de echipă etc). Vor exista școli de aplicație afiliate centrelor de formare (univ. sau altele). Școlile de aplicație vor fi situate în mediul rural/urban/zone vulnerabile.

Profilul de competențe vizează 4 paliere distincte, astfel:

- a) cunoștințele profesionale/didactica domeniilor de specializare, plus didactică inclusivă;
- b) practica profesională/ activitatea practică de predare/ metode și instrumente de educație formală și non-formală;

- c) motivația, angajamentul profesional pentru practicarea profesiei didactice;
- d) mentalitatea și capacitatea de a construi relații productive cu actorii educaționali diferiți și de a gestiona medii inclusive;

Accesul în cariera didactică este bazat pe standarde înalte de:

- a) calitate;
- b) evaluare obiectivă, transparentă, standardizată de competențe;
- c) recunoaștere de competențe obținute prin trasee alternative de formare;

Salarizarea va fi proiectată prin derogare de la legea salarizării unitare, cu contract colectiv de muncă negociat cu Ministerul Educației și autoritățile administrației publice locale, în funcție de nevoile și politicile educaționale locale.

Corespunde cu O1. a și O1. b din ROMÂNIA EDUCATĂ

2. Dezvoltarea unei formări inițiale corelată cu profilul de competențe pentru cariera didactică

Se înființează 2 trasee alternative de formare inițială, cu competențe validate într-un centru de evaluare independent/autonom, astfel:

- a) **traseul academic** - centrat pe formarea competențelor didactice: programe competitive de masterat (didactic, management) susținute de un parteneriat universități - entități private/ONG-uri, care să asigure convergența potrivită de rigoare academică și aplicabilitate practică;
- b) **traseul alternativ** - sistem de echivalare de competențe didactice pentru cei formați prin alte sisteme.

Se instituie **posibilitatea obținerii unei duble sau triple specializări în cariera didactică**, cu certificare de competențe într-un centru de evaluare autonom/independent, astfel:

- a) licență pe calificarea/disciplina principală (major);

- b) calificare certificată/recunoscută pe 1-2 discipline secundare (minor), după perioada de stagiu, ca parte a pregătirii pt gradul II.

Se instituie **stagiatura în cariera didactică**, care începe odată cu admiterea în corpul profesional de cadrul didactic și care va cuprinde:

- a) stagii de practică în comunități diferite (urban/rural; medii dezavantajate), cu acces la practicieni diferiți, care să cuprindă: asistență/shadowing și modelare; co-teaching/predare asistată; supervizare și mentorat;
- b) extinderea numărului de ore dezvoltat consolidării abilităților practice (30-50%)

Stagiatura va mai cuprinde o serie de servicii de sprijin pentru profesorul stagiar:

- sesiune de facilitare integrare în unitatea de învățământ;
- responsabilitate limitată pentru rezultatele elevilor;
- răspunderea doar pentru competențele de bază de dezvoltat ale elevului;
- asigurare profesor coordonator care să-l asiste la predare;
- coaching permanent pentru procesul individual de învățare;

Corespunde cu O2. c, d, e, g și O3. a și d din ROMÂNIA EDUCATĂ

3. Dezvoltarea unor rute flexibile de carieră didactică, cu oportunități de dezvoltare pe orizontală și verticală, pe baza unui profil de competențe cu standarde de performanță

În prezent, profesia didactică este neatractivă și din cauza faptului că nu oferă alternative/opțiuni pentru înaintarea în carieră. Există multă competență risipită în școli (ex. profesori cu gradul I care nu mai au un obiectiv profesional specific). Competențele necesare unei poziții de

conducere și administrare sunt foarte diferite de cele de predare., de aici creându-se și performanța scăzută la trecerea de pe un rol pe altul.

Propunem adoptarea unui sistem de evoluare în carieră cu rute flexibile, cu oportunități de dezvoltare pe orizontală și verticală. Formarea continuă, evaluarea performanței și promovarea vor fi făcute pe baza unui profil de competențe corelat cu aceste trasee de dezvoltare profesională.

Accesarea programelor de formare care corespund nevoilor individuale de dezvoltare personală și profesională, agreate împreună cu mentorul/conducătorul de învățare alocat. De asemenea, propunem introducerea unui sistem de instrumente/resurse de mentorare, coaching, peer learning, comunități de practică, vizite în alte școli etc.

Traseele de evoluție în carieră sunt:

- a) **profesor (teaching skills):** (norma didactică de 18 ore);
  - Graduate/definitiv;
  - Proficient/Grad II;
  - Highly accomplished/grad;
  - Lead/coordonator metodic pe cicluri școlare (supervisor learning)
- b) **leadership și management școlar** (normă didactică de 40 ore):
  - director;
  - coordonator impact/CEAC;
  - inspector școlar;
  - coordonare proiecte extracurriculare/direcții strategice ale școlii;
- c) **specialist:** specialist skills/support (norma didactică de 40 ore):
  - Coordonator curriculum;
  - Metodist/mentor;
  - Coach educațional;
  - Consilier;
  - Profesor de sprijin;
  - Expert/consilier literație;

- Substitute teacher;
- Expert programe remediale;
- Coordonator activități cu părinții/mediere.

Validarea/echivalarea/certificarea competențelor specifice traseelor de carieră se face în **centrul independent de evaluare competențe**. Monitorizarea și evaluarea performanței curente se face intern, prin practici reflexive facilitate și prin evaluare holistică. Procesul va fi coordonat de CEAC.

Menținerea dreptului de practică se face cu obligativitatea de a presta un minimum de ore pe an.

Corespunde cu O4. a, b, d din ROMÂNIA EDUCATĂ

4. Dezvoltarea unui sistem diferențiat și motivant de salarizare pentru personalul didactic

În prezent, **salariul mediu în învățământ este cu 30% mai mic decât cel din administrația publică** - situație unică în rândul țărilor membre ale Uniunii Europene, unde salariile din educație sunt mai bine mari. **OECD** propune o serie de recomandări privind reforma în învățământ:

- Secvențierea reformelor în profesia didactică;
- Definirea noilor competențe ale profesorilor;
- Planificarea pentru nevoile de resurse pe termen lung (uman și financiar).

O reformă concretă este reprezentată și de majorarea finanțării salariilor resursei umane, adică o creștere efectivă a salariilor cadrelor didactice de predare, precum și a personalului didactic auxiliar și de conducere, având în vedere faptul că fiecare categorie de personal contribuie și are rolul său specific în învățământ.

Salarizarea personalului didactic trebuie să fie diferențiată în funcție de progresul real al elevilor și de complexitatea atribuțiilor de serviciu ale fiecărui profesor (profesor debutant, profesor-mentor,

profesor-coach, profesor coordonator de proiecte strategice etc). Salarizarea suplimentară va fi corelată cu impactul generat.

Salarizarea se stabilește ținând cont de următoarele trasee:

- a) traseu de bază - predare: salarizare conform grilei actuale pt norma de 18 ore predare + grad didactic și vechime;
- b) traseu management și leadership școlar: norma de 40 ore, care include activități didactice de bază + activități specifice rolului extins;
- c) traseu expert: norma de 40 ore, care include activități didactice de bază + activități specifice specializării/rolului extins;

Se acordă stimulente (locuința, compensații, subvenții pentru locuințe, supliment financiar/bonus) pentru cadrele didactice care se relochează în comunități vulnerabile/în care se ajunge greu.

Se propune **crearea unui mecanism de recompensare și de recunoaștere a meritelor cadrelor didactice care lucrează în zone ce au dificultăți în recrutarea și păstrarea personalului**, a celor care lucrează în comunități vulnerabile, greu navigabile sau a celor care lucrează cu elevi cu dificultăți de învățare și rezultate slabe și care au rezultate notabile în scăderea abandonului școlar, creșterea nivelului de literație și al abilităților socio-emoționale ale elevilor.

Salariul profesorului debutant trebuie să fie la nivelul salariului mediu pe economie, iar corelarea ulterioară a majorărilor salariale trebuie să fie aliniată cu rezultate concrete și atingerea obiectivelor specifice fiecărui rol (exemplu: performanța/progresul elevilor, evoluția și retenția profesorilor debutanți pt mentori, etc) și normei de 40 ore.

Se impune **claritate în raport cu nivelul de performanță așteptată și indicatorii de măsurare a performanțelor** care să permită introducerea unui sistem echitabil de bonusuri financiare corelate cu performanța și progresul școlar și socio emoțional al elevilor.

Propuneri concrete: Pentru cadrele didactice de predare din învățământul preuniversitar, potrivit grilei de salarizare din Anexa I pct.5 din Legea salarizării, salariul cel mai mic prevăzut este în cuantum de 3916

lei, iar pentru un profesor cu studii superioare de **scurtă durată debutant**, salariul este de 4007 lei brut, 2344 lei net. Propunerea noastră vizează creșterea salarială minimă pentru un profesor cu studii superioare de **scurtă durată debutant la 6.095 lei brut, adică 4.571 de lei net.**

Corespunde cu O4. Dd și e din ROMÂNIA EDUCATĂ

5. Evaluarea periodică a competențelor digitale a personalului didactic

Domeniul tehnologiei informației și comunicării evoluează foarte rapid și este nevoie de o măsurare constantă a nivelului de competențe. Competențele digitale sunt și vor fi în continuare o componentă importantă a procesului educațional. S-a demonstrat că există o legătură directă între calitatea procesului și performanțele elevilor (Darling-Hammond, 2000; Goe, 2007; Rice, 2003; Stronge, Ward, Tucker & Hindman., 2007; Wayne & Youngs, 2003).

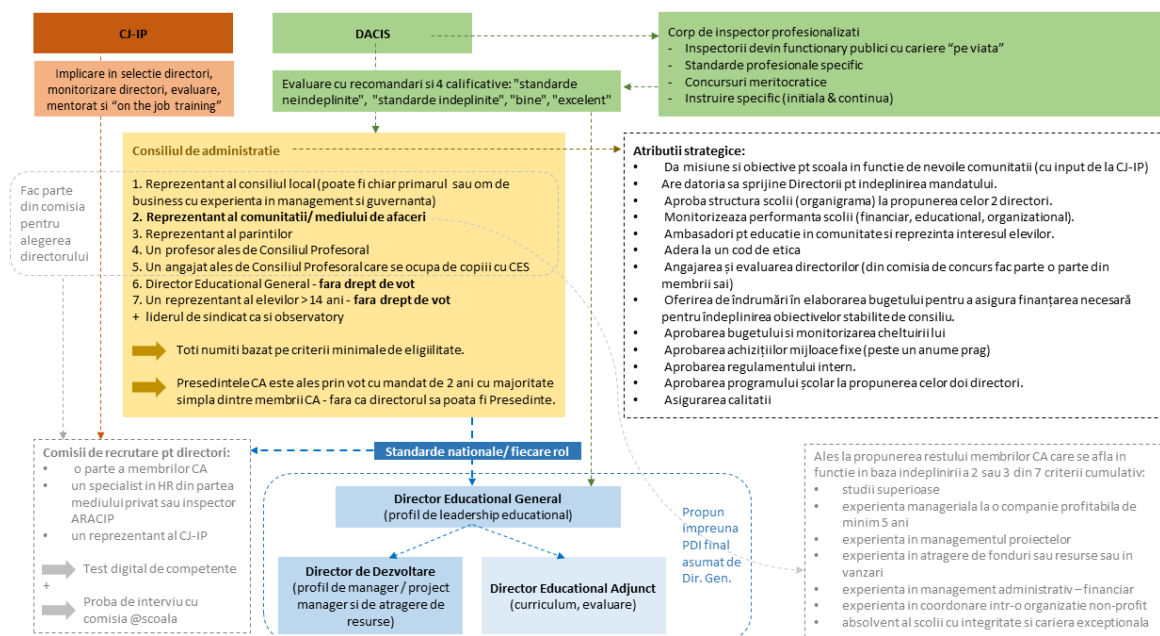
Un alt motiv pentru evaluarea constantă a competențelor digitale îl reprezintă și crearea unor premise de responsabilizare a profesorilor. Așteptarea este ca procesul de evaluare în sine să dezvolte capacitatea de predare, să îmbunătățească performanța profesorului și implicit a calității învățământului (Rucinski & Diersing, 2014).

Propunem **introducerea evaluării obligatorii a competențelor digitale pe parcursul carierei didactice**, la intervale de 3 ani. În cazul în care cadrul didactic nu obține punctajul minim necesar, acesta va fi obligat să urmeze un program de formare profesională de dezvoltare de competențelor în următoarele 6 luni și să promoveze testul de evaluare a competențelor în maxim 1 an de la primirea notificării de perfecționare suplimentară.

Corespunde cu O2. c) din ROMÂNIA EDUCATĂ

Capitolul II. Management școlar și guvernarea sistemului de educație

(sinteza propunerilor noastre, sub formă grafică)

1. Acreditări multiple pe baza mai multor standarde (programa națională, alternative educaționale recunoscute, programe internaționale)

În situația în care școlile fac dovada acreditării pe unul sau mai multe sisteme educaționale internaționale, atunci școala va fi evaluată de către toți, respectiv fiecare dintre instituțiile locale sau internaționale de acreditare însă doar pe zona proprie de competență.

Astfel se va realiza modificarea evaluărilor instituționale realizate de ARACIP pentru a oferi calificative diferențiate pentru mai multe capitole și nu doar un calificativ de tipul "acreditat"/ "neacreditat".

Școlile trebuie să obțină cel puțin calificativul 2 din 4 pentru a putea rămâne în funcțiune. După modelul Office for Standards in Education, Children's Services and Skills (OFSTED) calificativele sunt "inadequate", "requires improvement", "good", "outstanding".

ARACIP ar acorda câte un calificativ pentru:

1. Calitatea procesului de predare și învățare
  - a. Curriculum
  - b. Învățare și evaluare
  - c. Rezultatele învățării
2. Dezvoltarea morală, socială și culturală a elevilor
3. Stare de bine, sănătate și siguranță
4. Adecvarea profesorilor și echipei școlii (incluzand personal didactic, nedidactic, auxiliar sau contractori)
5. Infrastructură
6. Relația cu părinții, aparținătorii și comunitatea
7. Gestionarea sesizărilor
8. Calitatea leadershipului și managementului școlar

Pentru fiecare din acestea școala ar putea lua calificativul: “standarde neîndeplinite”, “standarde îndeplinite”, “bine”, “excelent” - împreună cu un indicator compozit. Indicatorul final compozit “excelent” va putea fi obținut în condiții riguroase doar de către școli care iau “excelent” la toate celelalte categorii.

Corespunde cu O1.b din ROMÂNIA EDUCATĂ

2. Program pilot pentru cele mai vulnerabile 500 de școli

În ceea ce privește cele mai vulnerabile 500 de școli din România, propunem includerea acestora într-un program experimental special de tip pilot astfel:

- salarizare privilegiată pentru profesori și directori;
- modificarea criteriilor de eligibilitate pentru candidații pentru funcția de director - încât să poată să ia funcția oameni din business / ONG cu experiență managerială semnificativă și rezultate demonstrate;
- libertate în privința redefinirii programului școlii;

- granturi de finanțare speciale alocate școlilor în acest grup și după finalizarea finanțării din Programul Național pentru Reducerea Abandonului Școlar (PNRAS)

Singura măsură care poate face diferența pentru comunitățile vulnerabile este o intervenție integrată sprijinită de personal foarte bine pregătit și asigurarea unei mese calde pentru toți copiii.

Corespunde cu O1.c din ROMÂNIA EDUCATĂ

3. Cataloage digitale

Toate școlile trebuie să folosească exclusiv cataloage digitale până cel târziu în vara anului 2024 care să includă "data dashboards". Ministerul Educației trebuie să creeze un sistem de integrare a bazelor de date și interconectarea datelor fiecărei școli cu SIIR.

Școlile primesc bugete pentru achiziția serviciilor de cataloage digitale. Ministerul Educației trebuie să dezvolte o soluție de integrarea dintre backend-ul de date și furnizorii actuali de soluții de front end.

Corespunde cu O1.d din ROMÂNIA EDUCATĂ

4. Consolidarea partenerilor externi în guvernarea sistemului educațional

Se consolidează implicarea partenerilor externi în guvernarea sistemului educațional (de exemplu mediul de afaceri, stakeholderi, comunități locale, etc) prin:

- participarea actorilor economici în Consiliul consultativ pentru învățământ preuniversitar care se organizează trimestrial la nivelul fiecărui județ;
- invitarea specialistilor în resurse umane în comisiile care interviează candidații pentru rolurile de director;
- invitarea în consiliul de administrație a unui reprezentant din partea comunității / din mediul de afaceri.

5. Creșterea rolului planului de dezvoltare instituțională

Planul de dezvoltare instituțională al directorului (PDI) devine critic pentru evaluarea performanței și progresului școlii. Acesta se raportează la 3 tipuri de obiective: naționale, județene și locale (specifice **pentru persoana juridică**) și poate fi aprobat de către consiliul de administrație numai dacă este corelat cu cele mai importante provocări ale școlii. Acesta este apoi transmis în sistemul de management al performanței și în indicatori de performanță pentru fiecare persoană din școală - de la evaluarea personală a directorului până la profesori și personalul didactic.

Conform România Educată, Ministerul Educației trebuie să definească obiective anuale pentru sistemul preuniversitar, care vor include aspecte critice, cum ar fi, spre exemplu, scăderea analfabetismului funcțional.

Acestea se transformă în obiective la nivelul fiecărei școli/ fiecărui angajat. Acest sistem se bazează pe alte două elemente importante de reformă: existența catalogului digital și a unei evaluări standardizate pentru școală, pentru a putea asigura progresul.

6. Corpul de inspectori școlari în cadrul ARACIP

Se constituie în subordinea ARACIP un corp de inspectori școlari care operează la nivel regional în scopul monitorizării și îmbunătățirii calității.

Rolul de inspector presupune o rută de cariera de sine stătătoare (cu statut de funcționar public), profesionalizată prin standarde dedicate și prin formare profesională inițială și continuă.

Inspecțiile vor evalua școala pe 8 paliere - definite la punctul 1 și se finalizează cu calificative punctuale pentru fiecare palier în parte și un calificativ general.

Rapoartele finale de concluzii vor informa/avea impact în: modificări ale obiectivelor școlii, planurile de dezvoltare profesională și continuă pe care managementul și echipa școlii are posibilitatea să le parcurgă, se poate solda cu retragerea nivelului de autonomie al școlii prin declanșarea unui plan de "intervenție" condus de către Centrul Județean pentru Formare Continuă, Asistență și Resurse Educaționale (CJ-FCARE).

CJ-FCARE se constituie pentru a oferi la nivel regional formări de calitate și sprijin cu resurse și expertiză specializată (pentru ca inspecțiile să fie dublate de resurse pentru sprijinirea școlilor pe orice nevoi care pot rezulta).

Inspecția școlară va pune accent pe rezultatele învățării și sprijin constructiv și feedback autentic pentru profesori/director. Elementul critic al inspecției în noua sa versiune este feedback-ul și dialogul autentic cu privire la elementele de îmbunătățire, respectiv capacitatea CJ-FCARE de a oferi sprijinul adecvat fiecărei școli pentru nevoile specifice rezultate din rapoarte.

ARACIP trebuie să dezvolte un standard nou pentru inspectorii școlari, să asigure o instruire specializată, recrutare bazată pe concurs, iar aceștia trebuie să aibă experiența managerială, profil de competențe relevant în evaluarea de personal și ar trebui să facă consiliere și sprijin pentru directori și să aibă competența de a analiza dashboard-urilor digitale.

În privința rolurilor de inspectorii:

- inspectorii de specialitate vor fi înlocuiți cu mentori din partea CJ-FCARE;

- olimpiade pe discipline și pregătirea specială pe discipline – să fie pregătite de centrele de excelență;
- consilier pe rețea școlară - poate fi înlocuit de o soluție digitală;
- inspector pe proiecte și programe educaționale/ europene - relevant, se păstrează;
- inspector pentru educație incluzivă / specială / minorități - trebuie să fie specialiști pe problemele copiilor.

Corespunde cu O1.i din ROMÂNIA EDUCATĂ

7. Analizarea stării învățământului

Ministerul Educației analizează anual situația școlilor pornind de la rapoartele județene privind starea învățământului preuniversitar și ia decizii cu privire la înființarea de noi consorții pentru toate situațiile în care unitățile administrativ-teritoriale au provocări de îndeplinire a obligațiilor.

Corespunde cu O2.c din ROMÂNIA EDUCATĂ

8. Consolidarea unităților de învățământ în consorții școlare

Școlile cu personalitate juridică care au un număr mai mic de 100 de elevi se consolidează la nivelul județului în consorții școlare cu personalitate juridică. În aceste situații fondurile repartizate care vin de la guvern “rămân” la nivelul consiliului județean și sunt alocate direct consorțiului.

Apartenența la consorții presupune gestionarea comună a resurselor și desființarea învățământului simultan (pentru școlile primare și grădinițe).

Suplimentar obiectivului din România Educată, Alianța propune consolidarea școlară rurală prin reorganizarea rețelei școlare gimnaziale la nivel de consorții cu personalitate juridică.

Consortiile pot cumula școli de orice nivel educațional, conform unui plan propus de consiliul județean și avizat de Ministerul Educației pentru a întruni minim 200 și până la maxim 1500 de elevi în structurile sale.

Consortiile sunt conduse de consilii de administrație diferite de cele ale școlilor, în care sunt reprezentate toate unitățile administrativ-teritoriale care aparțin de consorții.

Echipa managerială este formată din director general, director educațional și director administrativ (implică optimizarea de resurse și economii de salarii manageriale).

Inspirația pentru această propunere vine de la Academy Trusts din Regatul Unit, precum și situația creșelor din România.

Corespunde cu O2.f din ROMÂNIA EDUCATĂ

9. Conducerea unităților de învățământ

Școlile / consorțiile școlare sunt conduse de o echipă executivă formată din:

- Director Educational General (cu profil de lider educațional);
- Director de Dezvoltare (cu profil administrativ, financiar și de atragere de resurse);
- Director Adjunct (cu profil de lider educațional).

Directorii au obligativitatea de a parcurge școala de management și sunt recrutați de către o comisie formată din majoritatea membrilor consiliului de administrație și un reprezentant al centrului județean pentru învățământ preuniversitar (CJ-IP).

Toate rolurile manageriale necesită degrevare completă de normă.

Detașarea în interesul învățământului nu va mai putea fi folosită pentru rolurile de directori. În aceste situații - la fel ca și pentru interimate propunem ca rolul de director să fie ocupat de un profesor al școlii nominalizat de către consiliul profesoral (și organizarea unui concurs pentru un nou director în maximum 90 de zile).

În funcție de cât de mare este școala putem avea doi sau mai mulți directori, însă cert cel puțin 2: Director Educațional General și Director de Dezvoltare.

Directorul Educațional General este managerul întregii școli, având cel mai mare nivel de responsabilitate, are în subordine unul sau mai mulți directori.

Începând cu anul 2026 nu vor mai putea candida pentru acest post decât candidații care au absolvit un program de management educațional specializat pentru directorii generali, construit în baza noului profil de competente specifice rolului.

Directorul General Educațional este (în cele mai multe cazuri profesor) însă la concurs sunt eligibili să participe și candidați care nu sunt profesori, fiind depunctați din start în lipsa acestei calități de titulari cu 20% din punctele de pe grila de evaluare. Această măsură vizează încercarea de a ocupa pozițiile de tip "hard to staff" cu personal de tip manageri din mediul de afaceri sau lideri de ONG pentru cazurile în care nu există suficienți candidați potriviți care să concureze pentru rol. Vor exista standarde minimale de competență solicitate pentru ca un candidat să poată intra în concurs.

Directorul de Dezvoltare asigură buna guvernare dar și **atragera** de resurse suplimentare și parteneriate pentru școală, fiind un veritabil manager. Nu trebuie să fie profesor (tehnocrat însă să treacă prin teste de competență, interviuri și formare adecvată profilului profesional). Are nevoie de calificare profesională sau experiență profesională de 10 ani în management/ vânzări/ fonduri europene, managementul proiectelor.

Începând cu anul 2026 nu vor mai putea candida pentru acest post decât candidații care au absolvit un program de management de dezvoltare - construit în baza noului profil de competente specifice rolului.

Director educațional. În școlile mari pot fi mai mulți directori educaționali, pe paliere (de exemplu: un director educațional pe preșcolar și primar, unul pe gimnaziu și liceu etc.) Criterii minime de competențe – dacă după prima tură de concurs nu poate fi găsit cineva care să îndeplinească condițiile de mai sus atunci ele se schimbă - mai permisiv: poate deveni director o persoană cu orice calificare sau experiență profesională care atestă experiența de lucru cu copiii sau adulții sau tinerii

(vor exista standarde minimale de competență solicitate pentru ca un candidat să poată intra în concurs).

Corespunde cu O3.a din ROMÂNIA EDUCATĂ

10. Formarea directorilor

Formarea directorilor de școli va fi realizată în baza unor standarde profesionale reglementate pe care Ministerul Educației are responsabilitate să le publice. Calitatea formării este verificată prin testele standardizate de competente folosite în procesele de recrutare și care vor evidenția calitatea formărilor pe care directorii le-au parcurs.

Corespunde cu O3.b din ROMÂNIA EDUCATĂ

11. Reorganizarea consiliului de administrație

Reorganizarea componenței, a atribuțiilor și a frecvenței întâlnirilor consiliului de administrație care devine responsabil exclusiv de conducerea strategică a școlii. Spre exemplu, consiliul de administrație nu mai aprobă planul de încadrare al personalului, calificativele profesorilor, programele de dezvoltare profesională, orarul și nici deciziile financiare sub pragul de 10.000 EUR sau de resurse umane - altele decât aprobarea organigramei.

Componenta standard a consiliului de administrație:

- a) un reprezentant al consiliului local (SAU al primarului dacă consiliul local nu desemnează pe nimeni sau dacă reprezentantul consiliului local părăsește consiliul de administrație). Acesta poate fi și un om din mediul de afaceri care are experiență în management și guvernanță - după cum a fost deja pilotat în Timișoara, Brașov, Sectorul 2 din București (unde 300 de școli au oameni din mediul de afaceri/ONG desemnați ca și reprezentanți ai primarului în baza unui proces transparent și concurs).

- b) un reprezentant al comunității/ mediului privat, ales la propunerea restului membrilor consiliului de administrație în baza îndeplinirii a două din cinci criterii: studii superioare / experiență managerială la o companie profitabilă de minim 5 ani/ experiență în managementul proiectelor / experiență în atragere de fonduri sau resurse sau în vânzări / experiență în management administrativ-financiar/ experiență în coordonare într-o organizație non-profit/ absolvent al școlii cu integritate și cariera excepțională;
- c) reprezentant al părinților;
- d) un profesor ales de consiliul profesoral;
- e) un profesor ales de consiliul profesoral care se ocupă de copiii cu cerințe educaționale speciale;
- f) directorul educațional general - fără drept de vot;
- g) un reprezentant al elevilor > 14 ani - fără drept de vot;

Există alte două derivații de formule de consiliu de administrație pentru învățământul profesional/ tehnologic/ vocațional/ dual și pentru consorțiile școlare.

Președintele consiliului de administrație este ales prin vot cu mandat de 2 ani cu majoritate simplă dintre membrii consiliului de administrație - fără ca directorul să poată fi președinte. Dacă un membru al consiliului de administrație nu participă la 2 întâlniri consecutive atunci "încetează imediat de drept" calitatea de membru în consiliul de administrație, iar acesta va fi înlocuit.

De asemenea, va fi obligatorie publicarea pe site-ul școlii a componenței consiliului de administrație pentru transparență și această informație trebuie să fie cât mai accesibilă.

Responsabilitățile consiliului de administrație:

- da misiune și obiective pentru școală în funcție de nevoile comunității (cu input de la autoritate educațională regională - plan cadru de dezvoltare regional formal);
- are datoria să sprijine directorii pentru îndeplinirea mandatului;

- aprobă structura școlii (organigrama) la propunerea celor 2 directori;
- monitorizează performanța școlii (financiar, educațional, organizațional);
- ambasadori pentru educație în comunitate și reprezintă interesul elevilor;
- aderă la un cod de etică;
- angajarea și evaluarea directorilor;
- oferirea de îndrumări în elaborarea bugetului pentru a asigura finanțarea necesară pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite de consiliu;
- aprobarea bugetului și monitorizarea cheltuirii lui;
- aprobarea achizițiilor mijloace fixe (peste un anumit prag);
- aprobarea regulamentului intern;
- aprobarea programului școlar la propunerea celor doi directori;
- asigurarea calității.

Corespunde cu O3.c din ROMÂNIA EDUCATĂ

12. Cursuri de introducere pentru directori

Alianța propune instituirea unui curs anual de tipul “on the job induction” care să aducă o reîmprospătare a informațiilor esențiale necesare pentru un director: cele mai recente schimbări legislative, obiectivele educaționale anuale pentru sistemul preuniversitar etc. Acestea vor fi susținute de către un reprezentant al CJ-IP.

Corespunde cu O3.d din ROMÂNIA EDUCATĂ

13. Liberalizarea pieței de formare profesională inițială și continuă

Alianța propune liberalizarea pieței de formare pentru formarea profesională inițială și continuă, pentru profesionalizarea tuturor rolurilor și funcțiunilor implicate în guvernanta unităților de învățământ.

Profesionalizarea managementului școlar se realizează prin: standarde profesionale, referința cadru pentru formarea profesională, care devine obligatorie și reglementată, asigurată de către minister ca o condiție pentru eligibilitatea candidaților pentru rolurile manageriale.

Cu titlul de exemplu: în Austria există „Leadership Academy”, în Anglia „National College for School Leadership”, în Irlanda „Centre for School Leadership”, în Slovenia „National School for Leadership in Education” etc.

Ministerul Educației este responsabil cu:

- definirea unui standard profesional pentru directorii de școli (aferent fiecăreia dintre cele 3 poziții manageriale în parte);
- stabilirea unui cadru profesionist pentru recrutarea și selecția directorilor de școli - inclusiv flexibilizarea rutelor de intrare în cariera managerială pentru școlile “hard to staff”;
- implementarea unui sistem de recunoaștere a competențelor transferabile și echivalarea lor;
- reglementarea și asigurarea unor programe de dezvoltare profesională inițiale și continue care să asigure creșterea competențelor tuturor actorilor implicați în managementul unităților școlare preuniversitare prin acreditarea programelor de formare profesională inițială și continuă;
- încurajarea excelenței în profesia managerială;
- aderarea la un cod de etică și implementarea lui, managementul sesizărilor cu prerogative de excludere din profesie;
- definește niveluri diferite de expertiză profesională managerială astfel încât nu toți absolvenții săi să aibă titlul de “expert”;
- formarea și alocarea directorilor mentori.

Corespunde cu O3.e din ROMÂNIA EDUCATĂ

14. Mentoratul

Mentoratul va fi în responsabilitatea CJ-IP, astfel:

- mentorii pot fi directori de școli cu rezultate excepționale care sunt formați să devină mentori;
- lideri din mediul de afaceri care conduc companii de top și care pot fi atrasi în acest rol în mod voluntar cu ajutorul partenerilor din societatea civilă;
- Coach profesionist cu calificare profesională.

Corespunde cu O3.f din ROMÂNIA EDUCATĂ

15. Formarea profesională inițială (FPI)

Formarea profesională inițială se realizează prin programe. Acestea pot fi universitare, cu credite academice, sau realizate de furnizori de tip privat sau non-profit. Programele pot dura 18-24 de luni și vor fi obligatoriu realizate cu practicieni în management școlar, leadership organizațional și în care va fi valorizată expertiza managerială practică, incluzând sisteme de mentorat sau coaching cu specialiști din sectorul privat.

Aceste cursuri vor putea fi accesate cu prioritate de către candidații care sunt deja directori, dar și de către candidați care se pregătesc pentru rolul de director pentru dezvoltarea unui “bazin de talente” și planificarea succesiunii.

Tranziția către cariera de director va putea fi pregătită iar candidații care câștigă concursul în viitor vor fi deja profesionalizați.

Managementul carierei manageriale (progression) se realizează prin:

- avansarea către roluri de director de consorțiu școlar;
- avansarea către roluri de inspector;
- cursuri cu tematici specifice, cum ar fi: management pentru creșterea progresului școlar al elevilor, management pentru închiderea decalajelor de inechitate, management pentru îmbunătățirea stării de bine, management pentru atragerea de

resurse, management pentru învățământ timpuriu sau profesional dual etc.

Corespunde cu O3.h din ROMÂNIA EDUCATĂ

16. Recrutarea directorilor

Toți (cei doi sau trei) directori de școală sunt recrutați de o comisie formată din o parte a membrilor consiliului de administrație la care se adaugă doi membri din afara consiliului de administrație, directorii urmând a fi selectați în baza unei evaluări specializate standardizate și a unui interviu de recrutare.

Concursul pentru recrutarea directorilor este bazat pe competențele din standardul profesional aferent tipului de rol pentru care oamenii candidează și nu pe cunoștințele acestora. Astfel, va exista o probă de competențe și capacitate cognitivă, un interviu, iar candidatul va trebui să facă și dovada calificărilor necesare pentru fiecare rol (proba națională).

Concursul va fi organizat asincron (atunci când apare nevoia) la nivelul fiecărei unități școlare pentru ambele roluri, fără a mai avea concurs național simultan și fără a mai avea interimate mai lungi decât perioada strict necesară organizării concursului.

Directorii sunt recrutați cu mandate de 4 ani.

Demersurile pentru ocuparea postului se inițiază cu 60 de zile înainte de data încetării mandatului sau în maxim 60-90 de zile de la încetarea mandatului, dacă încetarea nu s-a produs la termen.

Ministerul Educației va dezvolta un instrument standardizat de evaluare profesională a competențelor similar cu AITSL din Australia¹ care poate fi folosit (asincron) de orice școală din România pentru a organiza concursul atunci când se vacantează un post de director, atât pentru testarea care face parte din procesul de recrutare cât și pentru testarea de antrenament, similar cu școala de șoferi. În acest sens instrumentul de

---

¹ <https://www.aitsl.edu.au/lead-develop>

evaluare se va baza pe o bancă de itemi pentru a asigura testarea echivalentă, însă niciodată identică cu itemi similari.

Corespunde cu O3.j din ROMÂNIA EDUCATĂ

17. Administrarea bugetului

Finanțarea de bază alocată în bugetul școlii poate fi cheltuită pentru alte tipuri de cheltuieli decât cele salariale, la decizia **Consiliul Director**. Modul în care este cheltuit excedentul bugetar este stabilit de către **CD**.

Managementul și administrarea bugetului școlilor se va face integral la nivelul fiecărei școli cu personalitate juridică. Spre exemplu, nu se va mai face deloc la nivelul primăriilor, adică primăria nu va mai putea semna contracte în folosul școlilor.

La decizia consiliul de administrație, școala poate decide să facă alte tipuri de cheltuieli decât cele salariale, de exemplu opționale mai variate, angajări de personal didactic sau nedidactic, cum ar fi profesori de sprijin etc.

Modul în care este cheltuit bugetul este aprobat de către consiliul de administrație ținând seama de niște categorii de ordine a priorităților standardizate. De exemplu, salariile trebuie acoperite integral cu prioritate și apoi cheltuielile de întreținerea ș.a.m.d. Anumite servicii și echipamente care nu pot fi îndeplinite cu resurse interne să ar trebui să poată fi externalizate.

Unitățile administrativ-teritoriale transferă integral către școli suma alocată către bugetul școlii (compusă din finanțarea de bază și suplimentările oferite de la bugetul local). Astfel, se va oferi mai multă autonomie școlilor și capacitatea de a cheltui întregul buget alocat pentru a spori calitatea actului educațional.

Se impune revizuirea conceptului de “excedent bugetar” pentru a permite școlilor să realizeze cheltuielile necesare pentru a asigura un proces educațional de calitate ridicată. Categoria “bunuri și servicii” trebuie

să fie până la 25-30% din bugetul școlii pentru a oferi educație de calitate și trebuie să poată fi administrată autonom de către școală încă de la începutul anului școlar și nu doar pe ultima sută de metri dacă rămâne buget disponibil după realocări.

Astfel, școala va putea dispune în mod autonom cu privire la administrarea tuturor categoriilor bugetare vizate, inclusiv servicii externe, contractarea unui jurist pentru procesele în care se află școala, activități remediale sau extrascolare, opționale speciale, angajarea altor profesori de sprijin etc.

Plecând de la premisa că bugetul alocat fiecărei școli trebuie să fie cel puțin egal cu suma bugetului imperativ necesar pentru toate categoriile importante de cheltuieli aferente școlii, prin corelare cu măsurile de creștere a finanțării alocate fiecărei școli nu vor mai exista redistribuiri / realocări ale excedentului între școli.

Corespunde cu O4.c din ROMÂNIA EDUCATĂ

18. Evaluarea directorului

După numirea în funcție, Directorul Educațional General are la dispoziție 2 luni pentru a cunoaște școala și a propune un plan de dezvoltare instituțională (PDI) care să vizeze obiective, plan de acțiune, plan de atragere de resurse și buget de cheltuieli.

Obiectivele din PDI trebuie aprobate de consiliul de administrație și devin indicatori de performanță ai directorului, transmiși la nivelul tuturor rolurilor din școală.

Consiliul de administrație efectuează evaluări anuale ale performanței directorului la și dispune cu privire la acordarea unui bonus de performanță a directorului, măsuri remediale pentru îndeplinirea obiectivelor sau revocarea din funcție.

Evaluarea directorilor se va face de către o comisie cu reprezentanți ARACIP și din board, părinți. Evaluarea directorilor va ține cont de:

- Progresul elevilor, profesorilor și al instituției;
- Planul de dezvoltare instituțională;
- Feedback-ul colegilor.

Consiliul de administrație monitorizează performanța directorului, în special în ceea ce privește impactul PDI în creșterea rezultatelor învățării prin analiza incrementală a progresului cu ajutorul cataloagelor online (cu funcții de vizualizare sintetică și respectiv alerte legate de progresului elevilor). Cu titlu de exemplu, următorii parametrii pot fi monitorizați: sănătatea și securitatea elevilor, absenteism, progres evaluat pe competențe, retenție, dezvoltarea profesională a profesorilor, satisfacția clientului (elevi, profesori, agent economic).

Corespunde cu O3.k din ROMÂNIA EDUCATĂ

19. Normarea posturilor

Normarea rămâne la latitudinea directorului de școală, iar posturile vor fi aprobate de către consiliul de administrație în baza analizei bugetului disponibil (care poate proveni din surse instituționale și externe, de exemplu cele atrase de directorul de dezvoltare în mod suplimentar).

Consiliul Director - cei 3 + jurist + consilier școlar

În alte țări norma unui angajat al școlii este compusă din activități didactice și nedidactice combinate pentru a oferi mai mult confort și stabilitate personalului care astfel are șansa să nu mai aibă catedra spartă între mai multe unități și pentru a facilita crearea unui colectiv al școlii mai compact, care oferă premisa unei colaborări mai bune și adeziune la obiective și activități comune.

Astăzi este dificil pentru profesorii care au catedre foarte risipite între multe localități să călătorească în timp util între școlile arundate și mai ales să participe la activități de orice alt tip decât cele de predare în școlile de care aparțin.

Corespunde cu O4.c din ROMÂNIA EDUCATĂ

20. Creșterea autonomiei școlilor

Școlile beneficiază de autonomie sporită în ceea ce privește managementul resurselor umane, financiare, de curriculum.

Managementul resurselor umane implică:

- normare diferențiată;
- posibilitatea de a angaja personal didactic sau nedidactic suplimentar fără de schema de salarizare a școlii cu contract pe perioada determinată (de exemplu profesori de sprijin, jurist, consilieri școlari, asistenți sociali, mediator școlar etc) cu avizul consiliului de administrație;
- școala decide numărul și tipul probelor de angajare de personal;
- școala să poată decide cu privire la contractarea de servicii profesionale specializate (de ex juriști care acum nu pot face contract și așadar școala nu îi poate reprezenta la nivel legal).

Managementul financiar implică:

- echipa managerială (formată din toți directorii școlii) aprobă achiziții cu valoare de 10.000 de EUR fără avizul consiliului de administrație și de peste 10.000 EUR cu avizul consiliului de administrație.

Managementul curriculum-ului implică:

- decizie internă cu privire la opționale și cine le livrează;
- procent diferentiat de curriculum la decizia școlii (CDS) conform propunerilor de la secțiunea curriculum;

ARACIP creează un set de criterii și indicatori de performanță care pot face ca o persoană juridică să își păstreze sau să îi fie revocată autonomia. Școlile care își pierd autonomia vor intra într-o procedură specială de intervenție a ARACIP pentru a se stabili cu precizie măsuri remediale care să ducă la o profesionalizare rapidă care pot presupune printre altele: schimbarea directorului, schimbarea consiliului de administrație sau o parte din consiliul de administrație.

Premisa de la care pornim este că școlile și directorii au niveluri diferite de pregătire pentru autonomie iar legea ar trebui să vizeze soluții diferențiate. Experții care predau opționale să poată să fie angajați și remunerați la decizia școlii – se va stabili un cadru minim de competență.

Numărul și tipul probelor de angajare de personal se decide la nivelul unității de învățământ.

Directorul trebuie să poată să decidă cu privire la normari. De exemplu, să poată să adauge 2 consilieri școlari sau asistenți sociali, mediator școlar etc.

Cu privire la opționale și cine le livrează, **propunem mai multe categorii:**

- **CATEGORIA B.** Pentru școlile care nu sunt încă suficient de pregătite conform criteriilor / analizei și pot intra într-un proces prin care primesc sprijin adecvat pentru creșterea capacității instituționale.
- **CATEGORIA C** - Pentru școlile care nu au cel mai slab nivel de capacitate instituțională. Acestea primesc sprijin și pot face parte din consorții școlare cu management comun.

Școlile cu cel mai mare nivel de autonomie pot deveni centru de training pentru altele și să aibă venituri din asta.

Corespunde cu O4.c din ROMÂNIA EDUCATĂ

21. Tipuri de management școlar

Propunem un management școlar de 3 tipuri:

1. consorții școlare cu personalitate juridică, care au consiliu de administrație comun și o singură echipă managerială;
2. Școli cu autonomie sporită;
3. Școli care își pierd nivelul de autonomie și intra în procedura de “intervenție” a ARACIP

Astfel, vor exista 4 etape:

- redefinirea componenței, atribuțiilor consiliului de administrație și a criteriilor de eligibilitate pentru membrii consiliului de administrație pentru a crește nivelul de profesionalizare;
- reorganizarea consiliului de administrație și separarea rolului CJIP / DACIS (în vara anului 2023, pentru a începe anul școlar 2023-2024 în noua formula);
- creșterea nivelului de autonomie școlară, din anul școlar 2023 - 2024;
- formarea directorilor asigurată de PNRR.

Inspirația pentru această propunere este OFSTED. Elementul de inovație principal este faptul ca școala începe să primească acces la resurse și sprijin în urma evaluării instituționale de la DACIS.

Corespunde cu O4.c (măsură nouă) din ROMÂNIA EDUCATĂ

22.Utilizarea resurselor extrabugetare

Toate veniturile extrabugetare generate prin folosirea de către terți a patrimoniului unității de învățământ revin exclusiv unității de învățământ.

În acest moment școala trebuie sa întoarcă 50% din veniturile astfel obținute către primărie. Acest lucru este un factor de descurajare pentru directori în ceea ce privește generarea de venituri suplimentare. În contextul subfinanțării crunte a sistemului de învățământ, considerăm un motivator essential exceptarea școlilor de la această obligație pentru a sprijini inițiative care pot genera venituri suplimentare.

Obiectivul ar fi ca școlile să poată presta activități economice/comerciale pentru a putea genera venituri.

Nu are corespondent în ROMÂNIA EDUCATĂ

23.Profesionalizarea CJ-FCARE

Profesionalizare CJ-FCARE prin colaborări cu alți furnizori de cursuri, iar trainerii prezenți să fie formați și să ocupe postul/colaborarea prin concurs de competențe care să releve capacitatea lor de dezvoltare de abilități și competențe la adulți în baza unui test standardizat de competențe.

Această propunere implică:

- refacerea metodologiei de acreditare și dezvoltarea unui instrument standardizat de evaluare pentru trainerii;
- definirea unui standard profesional prin care funcționează CJ-FCARE.

Nu are corespondent în ROMÂNIA EDUCATĂ

24. Sistem de credite de dezvoltare profesională

Propunem introducerea unui sistem de credite de dezvoltare profesională pentru profesori și pentru directori, cuplat cu sistemul de management al performanței. Dezvoltarea profesională continuă va viza aprobarea de către director și parcurgerea de:

- cursuri semestriale pentru personalul auxiliar
- cursuri semestriale pentru personalul didactic

Școala trebuie să poată deveni centru de formare/ dezvoltare profesională pentru alți directori/ profesori.

Cum va funcționa acest sistem:

- în urma evaluărilor ARACIP rapoartele fac recomandări și pot dispune chiar unele imperative (obligatorii) pe care directorul are conducerea școlii să le implementeze (cu verificare & consecințe);
- se introduce un sistem de credite de dezvoltare profesională continuă cu obligativitatea îndeplinirii anuale. Necolectarea lor atrage după sine implicații, pe care **inspectoratele au rolul de a le pune la dispoziție** număr de ore de formare anual, din care cele mai multe la nivelul școlii.

- Ministerul poate decide ca unele cursuri (de exemplu, de literație sau digitalizare) să aibă un număr mai mare de credite și altele mai mic - raportat la același efort de parcurgere pentru a oferi motivație suplimentară participanților în alegerile lor;
- formarea profesională să fie aprobată prin bugetul școlii;
- definirea cursurilor pe 2 niveluri: de la nivel național: de la Ministerul Educației și apoi la nivelul școlii / la nivelul profesorilor;
- atunci când profesorii și directorii aleg cursurile de dezvoltare profesională, acestea trebuie obligatoriu să fie corelate cu rezultatele evaluărilor ARACIP pentru școala/ clasa/ profesor sau respectiv cu rezultatele evaluărilor directorului. Directorul trebuie să aprobe cursurile la care profesorii participă;
- în orarul școlii să existe zi de formare a profesorilor sau jumătate de zi. În acest din urmă caz, propunem desființarea zilelor metodice;
- monitorizarea creditelor se va face digital la nivel național.

Nu are corespondent în ROMÂNIA EDUCATĂ

Capitolul III. Finanțare

1. Alocarea unei finanțări globale în educație de cel puțin la 6% din PIB, conform unui calendar anual asumat, în funcție de calculele care rezultă din nevoile de finanțare reale evaluate an de an.

Învățământul preuniversitar este subfinanțat, deci este nevoie de asumarea unei ținte de creștere a finanțării, iar creșterea anuală ar putea fi mai sustenabilă. Pe de altă parte, creșterea procentului din PIB ca indicator global nu este suficient pentru a avea o finanțare mai bună a sistemului de educație. Pentru aceasta, este nevoie de evaluarea anuală reală (în baza unor indicatori multipli) a nevoilor de finanțare din sistem, iar pe această bază se poate face apoi agregarea unui cost care poate fi formulat inclusiv ca procent din PIB.

!!!Nota: Alianta noastra pregateste o simulare care sa indice care este costul orientativ al măsurilor propuse și respectiv modul de utilizare al finantarilor suplimentare solicitate si creșterea incrementală a costurilor. **A fost realizată?**

Corespunde cu O4.a și O1.a din ROMÂNIA EDUCATĂ

2. Modificarea modalității de calcul a finanțării per capita.

Principiul finanțării per capita se însoțește de coeficienți de diferențiere și de ajustare (pe componenta salarii, dar și pe componenta bunuri și servicii) care se actualizează anual, pe baza monitorizării financiare din anul precedent. Se introduce un coeficient suplimentar de ajustare după gradul de marginalizare (sau de risc socio-educational), care se actualizează anual, pentru creșterea finanțării pentru unitățile de învățământ din mediul rural cu un număr redus de elevi. Finanțarea per capita se însoțește și cu finanțarea prin granturi pentru obiective specifice la nivelul școlilor celor mai vulnerabile. Se introduce un coeficient suplimentar de diferențiere pentru copiii cu cerințe educaționale speciale.

Aceasta măsură vizează creșterea echității în acordarea finanțării pentru școlile rurale cu un număr redus de elevi (sub 300 de elevi) și foarte vulnerabile.

Noua formula generală de calcul propusă a fi utilizată pentru finanțarea de bază a unei unități școlare, pentru cheltuielile salariale, indiferent de limba în care se desfășoară procesul de învățământ: $FB = CE \times CDNEM \times [NEPR + NEPM \times (1 + CCNEM)] \times (1 + CAUAT) \times (1 + CACCES)$

- FB - Finanțarea de bază a unității școlare;
- CE - Cost standard pentru coeficientul 1, per elev/preșcolar, pe an;
- NEPR - Număr de elevi per profil educațional;
- NEPM - Număr de elevi per profil educațional care învață într-una din limbile minorităților naționale;
- CDNEM - Coeficient de diferențiere pe nivel de educație și pe mediu urban/rural;

- CCNEM - Coeficient de corecție pentru învățământul în limbile minorităților naționale, pe nivel de educație și pe mediu urban/rural;
- CAUAT - Coeficient de ajustare în funcție de tipul de UAT în care se află unitatea școlară;
- CACCES - Coeficient de ajustare pentru copiii cu cerințe educaționale speciale.

Pentru cheltuielile cu pregătirea profesională, cheltuielile cu evaluarea periodică a elevilor și cheltuielile prevăzute la articolul bugetar „Bunuri și servicii“, este următoarea: $FB = CE \times NET \times CDZ \times (1 + CAUAT) \times (1 + CACCES)$

- FB - Finanțarea de bază;
- CE - Cost standard pentru coeficientul 1, per elev/preșcolar, pe an;
- NET - Număr de elevi per tip de unitate școlară și prag;
- CDZ - Coeficient de diferențiere pe zonă de temperatură, per tip de unitate și prag;
- CAUAT - Coeficient de ajustare în funcție de tipul de UAT în care se află unitatea școlară;
- CACCES - Coeficient de ajustare pentru copiii cu cerințe educaționale speciale.

Pentru școlile foarte vulnerabile este nevoie ca finanțarea per capita să fie suplimentată de o finanțare prin granturi, date fiind nevoile foarte specifice și stringente ale acestora.

Se introduce în finanțarea per capita și costul pentru copiii cu cerințe educaționale speciale, pe principiul finanțarea urmează elevul.

Corespunde cu O1.b din ROMÂNIA EDUCATĂ

3. Se implementează mecanisme de redistribuire transparente și funcționale la nivel local, prin prevederi ce fac posibilă utilizarea fondurilor necheltuite pentru alte capitole bugetare, în funcție de

nevoile locale (descentralizarea execuției bugetului la nivelul u.î), în limita constrângerilor altor prevederi legale și a asigurării unor praguri minime de cheltuieli pe toate liniile bugetare.

În acord cu ideea creșterii autonomiei școlare și a simplificării mecanismelor de redistribuire a sumelor de bani către școli, școlile care pot face economii pe anumite componente din buget vor fi încurajate astfel să facă economii dacă pot folosi sumele respective pentru alte cheltuieli.

Această descentralizare poate fi una progresivă, care să țină seama de constrângerile altor prevederi legale în vigoare (ex. privitoare la salarizare, la finanțele publice etc.) și de asigurarea unor praguri minime de cheltuieli pe fiecare linie bugetară (ex. să nu se poate redistribui toată suma de la formare profesională la bunuri și servicii sau invers).

Nu are corespondent în ROMÂNIA EDUCATĂ

4. Defalcarea categoriei bunuri și servicii din finanțarea de bază,

Pentru a asigura în mod real resursele necesare pentru unitățile de învățământ preuniversitar, trebuie ca în compunerea elementului “bunuri și servicii” să existe cuantumurile defalcate pe cele 3 subcategorii:

- a) bunuri și servicii;
- b) pregătirea profesională a cadrelor didactice;
- c) evaluarea periodică a elevilor.

Adăugarea altor 2 subcategorii după cum urmează:

- i) costuri de internat/cantină;
- ii) bursele elevilor.

Tratarea la comun a acestor categorii de cheltuieli conduce la finanțări foarte mici, de exemplu cu pregătirea profesională a cadrelor didactice (cheltuielile cu formarea profesională sunt în realitate foarte mici și nu corespund nevoilor). Includerea în finanțarea de bază a costurilor de internat/cantină precum și a bursele pentru elevi vine în sprijinul atenuării discrepanței care există la ora actuală între UAT-uri și capacitatea acestora de a susține finanțarea școlilor (există UAT-uri cu bugete mari și UAT-uri cu bugete mici, preponderent în rural).

5. Interconectarea sistemelor informatice SIIIR (Ministerul Educației) și FOREXEBUG (Ministerul de Finanțe), pentru a asigura un grad redus de erori de operare, precum și pentru a facilita obținerea unor date agregate (la nivel de localitate, județ, național) în mod transparent.

Un obiectiv este ca Finanțarea să fie acordată și pe criterii de performanță (precum în învățământul superior), și atunci trebuie realizată și conexiunea cu platforma ARACIP.

Acest lucru este important, pentru că în condițiile în care cele două sisteme nu sunt conectate, articolele de cheltuieli, în funcție de care se alocă finanțarea în SIIIR și articolele bugetare în funcție de care se raportează execuția bugetară în FOREXEBUG nu sunt corelate.

Capitolul IV. Curriculum (abordări curriculare pentru susținerea dezvoltării competențelor relevante în societatea actuală – literație, STEM și SEL - social and emotional learning)

1. Creșterea autonomiei curriculare

Propunem o autonomie curriculară în alegerea și personalizarea curriculum-ului în funcție de progresul elevilor și de specificul local al școlii și în acord cu nevoile concrete ale diverselor comunități școlare.

Noua lege gândită organic, pornind de la niște principii-cadru. Din aplicarea lor se pot schimba majoritatea sistemelor din educație. Acestea ar putea fi:

1. **Principalul criteriu de evaluare al școlilor și al activității profesorilor este progresul tuturor elevilor din școală, la toate materiile** (efecte în tot ce înseamnă sistem de evaluare, monitorizare, feed-back, planificare; pregătire profesională; resurse educaționale; rezolvă felul în care sunt percepute școlile tehnice, sportive, “de cartier” sau “din mediul rural”, “școlile mici”; schimbă felul de monitorizare și inspecție a școlilor; schimbă rolul ISJ și ARACIP). Finanțarea școlilor se poate face pe o formulă care să combine numărul de elevi cu demonstrarea progresului; demonstrarea progresului se poate face prin testări standardizate externe, care să evalueze gradul de formare a competențelor specifice în funcție de descriptorii și standarde.
2. **Autonomia școlilor** - legată de alegerea curriculară - în cadre delimitate; legată de alegerea profesorilor și de durata contractelor, în corelare cu piața muncii; legată de programul de pregătire profesională; legată de sistemul birocratic.
3. **Principiul incluziunii** - tradus prin nevoia ca fiecare elev să fie sprijinit să se integreze în nivelul așteptat de competențe pentru vârsta sa; nu se referă doar la elevii cu nevoi speciale, dar îi cuprinde și pe aceștia.

4. **Principiul relevanței** - conținuturile trebuie să fie adaptate la nivelul de dezvoltare al societății în secolul XXI, să-i pregătească pe elevi pentru viață. Competențele pe care le susține curriculum-ul trebuie să fie relevante pentru a da șansa fiecărui elev să reușească în viață.
5. **Principiul dezvoltării holistice a fiecărui elev** - pe lângă partea academică, fiecare elev trebuie să facă progres în ceea ce privește dezvoltarea sa personală; cu efect major pe ce înseamnă sistemul de sprijin pentru învățare și pentru nevoi speciale.
6. **Principiul implicării în comunitate** - fiecare școală trebuie să demonstreze că implică un număr cât mai mare de elevi în activități în mijlocul și în serviciul comunității școlare dar și a comunității în cadrul căreia își desfășoară activitatea.

Corespunde cu O1 din ROMÂNIA EDUCATĂ

2. Creșterea flexibilității curriculare la nivel sistemic

Propunerile noastre de procente pentru Curriculum la Decizia Școlii (CDS) sunt: 30% liceu, 25% gimnaziu, 20% primar.

Propunem ideea de curriculum-nucleu (româna, matematica și științe) + intervale (ranges) pentru alte arii curriculare, intervale care să permită selecții flexibile.

Dacă urmăm modelul anglo-saxon, se poate propune un range de ore al fiecărei arii curriculare urmând ca fiecare școală să își personalizeze programa în funcție de progresul elevilor și de specificul local al școlii.

Se poate crea un plan-cadru național de bază - minimal, pentru fiecare materie în parte.

Schimbarea fundamentală ar fi introducerea unui număr mai flexibil de ore la dispoziția fiecărui profesor pentru a aborda fiecare tematică, în funcție de nivelul elevilor cu care lucrează.

Această abordare creează premisele fiecărui profesor să organizeze procesul de predare / planificarea anuală, respectiv cea pe unități – module

și este posibilă dacă sunt stabilite în mod clar nivelurile de competențe la care trebuie să ajungă fiecare elev la finalul fiecărui an școlar, la fiecare materie.

Astfel, se permite ca profesorul să aleagă chiar tematici specifice, separate de cele sugerate în programele școlare. Pentru aceasta este nevoie de: testările standardizate externe de la finalul FIECĂRUI an școlar – mai ales la limba română, matematică și științe.

În acest sens, fiecare școală poate alege ce curriculum dorește să implementeze, atâta timp cât îndeplinește următoarele condiții:

- a) elevii demonstrează progresul cerut de legea națională – de standardul prevăzut în legea națională;
- b) școala respectivă obține acreditarea de la forul emitent al curriculum-ului respectiv în legătură cu implementarea calitativă a curriculumului respectiv;
- c) modificarea sistemului de evaluare al școlilor în așa fel încât să includă aceste elemente.

Toate acestea se leagă și de structura rigidă a zilei/orar (care ar putea fi structurat(ă) și în calupuri de ore, nu pe ore separate) – școlile ar putea propune o structură diferită – ceea ce ar presupune că ar putea alege câte ore de matematică / română, etc. ar trebui să aloce, conform obiectivelor formulate, de progresul elevilor și de menținerea principiului balanței între ariile curriculare.

Corespunde cu O2.a + O2.b din ROMÂNIA EDUCATĂ

3. Monitorizarea și evaluarea constantă a curriculumului dintr-o școală

Propunem formarea de profesioniști în dezvoltare de curriculum și profesionalizarea acestei ocupații.

Propunem și alcătuirea de Comisii de revizuire a curriculum-ului în funcție de principiile științifice specifice disciplinei și în funcție de rezultatele testelor standardizate.

Managementul curriculum-ului trebuie să devină una din specializările obligatorii pentru directorii de școli, dar și pentru coordonatorii activității academice din fiecare școală - șefii de departamente / comisii / grupuri de lucru academice.

Corespunde cu O1.b + O3.c din ROMÂNIA EDUCATĂ

4. Curriculum și evaluare bazate pe competențe gândite în progresie sistemică, nu pe conținuturi fragmentate.

Curriculum-ul trebuie să fie mereu echilibrat. Până la nivelul examenelor de absolvire a liceului, curriculum-ul trebuie să păstreze un echilibru între limbă, comunicare, limbi străine / matematică și științe / științe umaniste / arte / sport.

Un curriculum construit în spirală ar asigura reluarea și aprofundarea anumitor conținuturi, cât și o tranziție mai ușoară de la o clasă la alta și de la un ciclu la altul.

Considerăm că singurul lucru de care are nevoie o școală este o programă, fără îngrădirea școlilor în niște planuri-cadru fixe (cel multe niște sugestii de range-uri orare orientative).

Astfel, fiecare școală își poate calibra conținuturile cu numărul de ore pe care și-l propune în propriul plan-cadru, fără să mai existe presiunea de a galopa printr-un număr de conținuturi.

Nu are corespondent în ROMÂNIA EDUCATĂ

5. Viziune sistemică asupra curriculum-ului bazat pe competențe și corelarea lui cu o viziune sistemică asupra profilului elevului bazat pe competențe ale secolului XXI

Poate fi preluat modelul care urmează a fi propus de Coaliția pentru educație.

World Vision: Fundamentarea de competențe transversale legate de educația pentru sănătate, pentru sustenabilitate, pentru democrație/societate, inclusiv din sfera educației financiare și juridice.

Corespunde cu O1 din ROMÂNIA EDUCATĂ (măsură nouă)

6. Redefinirea ariilor curriculare

"E necesară o corelație clară între documentele de politică a curriculumului și profilul de formare al absolventului/elevului.

Pentru toate planurile-cadru este momentul regândirii ariilor curriculare. Mai sunt acestea relevante pentru elevii anului 2020, dar pentru absolvenții de după 2030, în condițiile în care acestea au apărut în documentele reglatoare pentru curriculum în anul 1998, iar în planurile-cadru încă din anii 1992-1994? A pretinde că Gândirea critică și drepturile copilului constituie o disciplină de studiu nu reflectă rigoare sau discernământ privind cunoașterea în secolul XXI.

E important să ieșim din viziunea mecanică a numărului de ore din curriculum (nu este important câte discipline studiază un elev sau câte ore sunt alocate diferitelor discipline, ci care sunt experiențele de învățare pe care el le traversează la aceste discipline). E nevoie de regândirea experiențelor de învățare."

Corespunde cu O1 din ROMÂNIA EDUCATĂ (măsură nouă)

7. Standarde curriculare și descriptorii de performanță pentru fiecare an școlar

Pornind de la abordarea standards-based curriculum, ar fi indicat să dezvoltăm standarde curriculare pe fiecare an de studiu, dar și descriptorii de performanță pe modelul IB.

Avantajele standardelor de performanță:

- Elevii sunt conștienți de ceea ce se așteaptă ca ei să știe și să facă. Standardele sunt clare și precise, de obicei scrise în limbaj accesibil copiilor. Profesorii fac standardele accesibile pentru fiecare conținut așa că elevii înțeleg cum se încadrează fiecare lecție într-un plan mai mare;
- Adoptarea acestor standarde și informarea elevilor despre obiectivele de urmat poate oferi administratorilor de școli o posibilitate mai mare de urmărire a progresului făcut de profesori și copii;
- Predarea bazată pe standarde ghidează planificarea și predarea și ajută profesorii să își mențină focusul pe obiectivul de învățare. Profesorii sunt conștienți de ceea ce a fost predat în anii anteriori și ceea ce urmează să fie predat în anii care vin. Ei sunt liberi să se concentreze pe un număr limitat de competențe și concepte incluse în standardele curriculare corespunzătoare fiecărui nivel;
- O serie de standarde bine scrise includ nu numai ceea ce sunt capabili să facă elevii și ceea ce vor ști ei să facă, dar și în cât timp vor putea să achiziționeze un concept sau să stăpânească o anumită competență. Elevii își pot stabili propriile obiective și își pot urmări propriul progres.

Corespunde cu O3.a din ROMÂNIA EDUCATĂ

8. Încurajarea participării elevilor la activități din zona STEAM, pregătirea cadrelor didactice pentru predarea de conținuturi

STEAM, asigurarea dotărilor necesare pentru predarea materiilor STEAM, parteneriate externe relevante

Zona de optionalitate și co-teaching să fie reglementată prin procent în norma didactică. Această măsură înlesnește nu numai sistemul de co-teaching, ci și pe cel inter-/multi-disciplinar. Considerăm soluția de calificare multiplă a profesorilor o soluție pe termen mediu și lung care ar amâna implementarea proiectelor STEAM.

Propuneri pentru norma didactică:

- Principiul de bază este: norma de 40 de ore de prezență a profesorului în școală. Norma didactică este la discreția școlii, în funcție de nevoile acesteia și de resursa umană disponibilă.
- Condiția de bază ar fi: alocarea unui număr de ore de pregătire pentru ore de minim 50% din timpul alocat predării – ex: la 18 ore de predare – 9-10 ore de pregătire pentru ore.
- Restul timpului este alocat responsabilităților suplimentare pe care profesorii le au în școală: timp pentru dirigiență, programe de sprijin, comisii, pregătirea proiectelor comunitare, activități extra-curriculare.

Corespunde cu O1 + O3 din ROMÂNIA EDUCATĂ (măsură nouă)

9. Recunoașterea programelor internaționale și a alternativelor internaționale cunoscute (gen International Baccalaureate® sau Cambridge, Reggio Emilia) ca alternative educaționale, nu numai Freinet, Montessori, pedagogia curativă, Planul Jena, Step by Step, Waldorf.

Corespunde cu O4 din ROMÂNIA EDUCATĂ (măsură nouă)

Capitolul V. Evaluarea rezultatelor învățării

1. Clarificarea scopurilor evaluărilor pentru fiecare tip de evaluare în parte

Pentru fiecare tip de evaluare în parte, proiectarea evaluărilor va fi corelată cu scopurile formulate și explicate în cadrul documentelor metodologice sau de prezentare a examenelor.

Evaluările de nivel doi, patru și șase vor fi predictive, eșantionate, bazate pe standarde, sumative, la toate disciplinele, conform dispozițiilor din PNRR. Sistemul de examene va fi împărțit între:

(1) examene de admitere în licee, opționale și organizate la nivel național, doar pentru liceele unde numărul de candidați este mai mare decât numărul de locuri;

(2) examenul de bacalaureat standardizat, specializat pe rute și specializări;

(3) participarea la testări internaționale (PIRLS; TIMSS; PISA; literație digitală; OECD).

Corespunde cu A1-6/O1 și A1-4/O2 din ROMÂNIA EDUCATĂ

2. Stabilirea unor standarde transparente de evaluare

Standardele trebuie să descrie nivelurile de competență pentru fiecare treaptă de notare, precum și la nivelul profilului absolventului pentru fiecare clasă și nivel din ciclurile educaționale.

OECD 2017 - formularea standardelor de evaluare pentru toate disciplinele și toate nivelurile educaționale (pe clase și cicluri); de corelat cu standardele existente la nivel european (în domeniul limbilor străine și compet. digitale).

Corespunde cu O3 - A1-6 din ROMÂNIA EDUCATĂ

3. Digitalizarea instrumentelor de evaluare, informare a părinților și transparență

Utilizarea instrumentelor digitale în diferite etape ale procesului de evaluare pentru a eficientiza colectarea datelor privind progresul elevilor și a nivelurilor de competență, precum și pentru a informa partenerii implicați în procesul educațional, inclusiv elevii, părinții, școala, experții în educație și decidenții educaționali.

Corespunde cu O4 - A1-7 din ROMÂNIA EDUCATĂ

4. Evaluare transversală, echitabilă și incluzivă

Asigurarea unor prevederi privind echitatea și incluziunea din perspectiva evaluării; tratarea diferențiată, individualizarea evaluării, răspunsul la cerințe educaționale speciale și formularea de standarde specifice pentru aceste situații.

Corespunde cu O5 - A1-2 din ROMÂNIA EDUCATĂ

Capitolul VI. Alfabetizare funcțională

1. Recunoașterea dreptului la alfabetizare funcțională și includerea dezvoltării competențelor de literație în toate disciplinele de studiu

Patru argumente care susțin propunerea:

(1) Rata mare de analfabetism funcțional în rândul elevilor cu vârsta de 15 ani, conform testelor PISA 2018: 44-47%.

(2) 50% dintre elevii de clasa a VIII-a nu obțin nota 5 la matematică, la Evaluarea Națională;

(3) Competențele de literație sunt primele incluse în lista competențelor cheie la nivel european.

(4) Policy brief-ul realizat de experții OECD, în cadrul României Educate, pe componenta de creștere a echității educaționale, prevede ca prim obiectiv: îmbunătățirea nivelurilor de alfabetizare funcțională.

Corespunde cu O1.a din ROMÂNIA EDUCATĂ

2. Evaluarea nivelului de alfabetizarea funcțională a elevilor din gimnaziu la lectură, matematică și științe

Pentru elevii din ciclul primar, propunem introducerea itemilor de literație în evaluările de la clasele a II-a și a IV-a. Pentru gimnaziu, având în vedere faptul că problema cea mai mare a lipsei competențelor de alfabetizare funcțională este mai acută, propunem evaluări ale nivelului de alfabetizare funcțională la fiecare trei ani, distincte de evaluările de la clasa a VI-a. Propunem frecvența de trei ani din următoarele motive:

(1) timpul necesar pentru evaluare, analiza datelor și formularea recomandărilor (de către CNPEE);

(2) timp necesar pentru aplicarea recomandărilor și urmărirea rezultatelor la viitoarele evaluări;

(3) ciclul de trei ani este folosit și în alte sisteme educaționale, dar și la evaluările internaționale;

(4) corespunde cu ciclul de formare inițială a profesorilor și s-ar putea realiza legătura cu modulele pe care studenții le urmează și cu rezultatele învățării, din perspectiva alfabetizării funcționale la elevi, când aceștia își încep activitatea la clasă.

Corespunde cu O2.a și O2.d din ROMÂNIA EDUCATĂ

3. Introducerea de cursuri privind alfabetizarea funcțională a elevilor în programele de studiu din facultățile care pregătesc viitorii profesori

Studiile lui John Hattie, dar și recomandările OECD, ne arată că profesorul și calitatea predării sunt factorii cu influență cea mai mare asupra învățării. Progresele realizate de Estonia și Portugalia (țări cu rezultate apropiate de ale României la primele teste PISA) la testarea PISA 2018 au la bază investiția majoră în formarea inițială și continuă a profesorilor.

De asemenea, analiza realizată de experții OECD, în cadrul programului România Educată, cu privire la profesionalizarea carierei didactice, prevede la obiectivul 1: Dezvoltarea unor profiluri sau standarde de competențe pentru cadrele didactice (cunoștințe specifice de conținut, cunoștințe pedagogice, mentalitate, valori profesionale etc).

Corespunde cu O3.c și O3.d din ROMÂNIA EDUCATĂ

4. Introducerea unor poziții de profesor sau consilier de literație specializat în pregătirea lingvistică și pedagogică pentru elevii cu competențe de alfabetizare insuficientă

Curriculumul centrat pe formarea și dezvoltarea competențelor presupune înțelegerea textelor citite, precum și a sarcinilor de lucru. Având în vedere procentul mare de elevi cu analfabetism funcțional, dar și numărul mare al elevilor din medii defavorizate, recuperarea acestora presupune măsuri consistente de sprijin și susținere educațională (pe lângă celelalte măsuri de natură socială, emoțională, materială).

Sprijinul trebuie să fie unul specializat și centrat pe nevoile de învățare concrete ale elevilor. Formarea profesorilor, inițială și continuă să aibă în vedere competențele pe care dorim să le dezvoltăm la elevi.

5. Introducerea disciplinei „literații multiple” în curriculumul din planul-cadru, cu

Reperete curriculare stabilite prin Cadrul de referință al curriculumului național (2020); Competențele cheie stabilite la nivel european.

Corespunde cu O1 și O4 din ROMÂNIA EDUCATĂ

Capitolul VII. Educația incluzivă

1. Includerea în viitoarea legislație primară a definiției educației incluzive

Se constată că este nevoie de o disociere clară între abordările și intervențiile propuse care adresează vulnerabilitatea de tip social, respectiv situația elevilor cu dizabilități și CES. Principiile propuse în prezentul capitol acoperă implicit și cea de a doua categorie de elevi, cei cu dizabilități și CES. Cele două grupuri de elevi menționate mai sus, deși întâmpină unele provocări și dificultăți comune, intervențiile la nivel legislativ și suportiv sunt și trebuie să fie diferite, adaptate profilului și situației lor particulare.

Principiile propuse acoperă implicit și cea de a doua categorie de elevi, cei cu dizabilități și CES. Pentru cele două grupuri de elevi menționate anterior, deși întâmpină unele provocări și dificultăți comune, intervențiile la nivel legislativ și suportiv sunt și trebuie să fie diferite, adaptate profilului și situației lor particulare.

În acord cu Convenția ONU a drepturilor persoanelor cu dizabilități-UNCRPD -în art. 9- accesibilitate, art. 19- viața independentă, art 24- educației, art 25- abilitare și reabilitare, art 27- muncă și încadrarea în

muncă, precum și în comentariul general nr. 4² este recunoscut dreptul la educație incluzivă al acestor persoane ca titulari de drepturi, printre care și dreptul la o educație fără discriminare și bazată pe egalitatea de șanse. Aceeași referință reiterează *"valoarea educației incluzive, de calitate și echitabilă. Educația incluzivă este esențială pentru asigurarea unui învățământ de înaltă calitate pentru toți cursanții, inclusiv pentru cei cu dizabilități, și pentru dezvoltarea unor societăți incluzive, pașnice și echitabile"*.

Educația incluzivă este condiția esențială pentru posibilitatea dezvoltării sociale și participării depline a persoanelor cu dizabilități la activitățile socio-economice dorite. Pentru că România se realizează valorilor promovate de ONU este important ca aceste principii să fie incluse, ca atare, și în legislația primară viitoare referitoare la incluziune.

Aceeași referință arată că pentru majoritatea copiilor cu dizabilități *"educația este disponibilă numai în cadrul unor structuri în care persoanele cu dizabilități sunt izolate de ceilalți și în care primesc o educație de o calitate inferioară"*. Este vorba de școlile speciale, segregate, care nu oferă calitatea serviciilor educaționale așteptate și nu răspund adecvat nevoilor de dezvoltare, educație și participare a copiilor cu dizabilități.

În aceeași referință educația incluzivă este înțeleasă ca *"rezultatul unui angajament constant și proactiv în vederea eliminării barierelor din calea dreptului la educație, însoțit de schimbări în sfera culturii, politicilor și practicilor din școlile de masă, cu scopul integrării și includerii efective a tuturor elevilor"*. În acest sens, legislație primară care reglementează furnizarea educației în România trebuie armonizată cu principiile menționate și înțelegerea educației incluzive în sensul menționat.

De asemenea, Comitetul ONU subliniază importanța recunoașterii diferențelor dintre excluziune, segregare, integrare și incluziune: *"Este vorba despre excluziune atunci când este împiedicat sau refuzat, în mod direct sau indirect, accesul la orice formă de educație. Se poate vorbi*

---

² <http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/2021/06/ONU-CRPD-C-GC-4-RO.pdf>

despre segregare atunci când elevii cu dizabilități sunt școlarizați în instituții separate, concepute pentru sau destinate copiilor cu o anumită deficiență sau cu mai multe tipuri de deficiențe, și sunt izolați de elevii fără dizabilități. Integrarea este procesul de plasare a elevilor cu dizabilități în instituțiile de învățământ de masă existente, înțelegându-se faptul că aceștia se pot adapta cerințelor standardizate ale acestor instituții. Incluziunea presupune un proces de reformă sistemică, ce implică realizarea de schimbări și modificări în ceea ce privește conținutul, metodele de predare, abordările, structurile și strategiile educative, cu scopul de a depăși barierele existente, astfel încât să se asigure o experiență de învățare echitabilă și participativă tuturor elevilor din categoria de vârstă relevantă, într-un mediu care să corespundă cel mai bine nevoilor și preferințelor lor. Plasarea elevilor cu dizabilități în clasele de învățământ de masă nu constituie o măsură de incluziune decât în condițiile în care aceasta este însoțită de modificări structurale, de exemplu, în ceea ce privește organizarea învățământului, programele școlare, strategiile de predare și de învățare. În plus, integrarea nu garantează automat trecerea de la segregare la incluziune”.

Legislația trebuie să-și armonizeze prevederile cu această perspectivă, mult mai comprehensivă și complexă, privitoare la educație incluzivă în general și a persoanelor cu dizabilități în particular.”

Propunem **includerea în viitoarea legislație primară a definiției educației incluzive**, având următorul cuprins: ”Educația incluzivă este un proces educațional care răspunde diversității copiilor și cerințelor individuale de dezvoltare și oferă oportunități și șanse egale de a beneficia de drepturile fundamentale ale omului la dezvoltare și educație de calitate în medii comune de învățare”.

În mod explicit sistemul de învățământ asigură un cadru educațional incluziv la toate nivelurile, precum și formarea continuă, îndreptată spre:

- a) dezvoltarea pe deplin a potențialului uman, a simțului demnității și a propriei valori, consolidarea respectului pentru drepturile și libertățile fundamentale ale omului și pentru diversitatea umană;

- b) dezvoltarea personalității, talentelor și creativității proprii persoanelor cu dizabilități, precum și a abilităților lor mentale și fizice, la potențial maxim;
- c) a da posibilitatea persoanelor cu dizabilități să participe efectiv la o societate liberă.

Principiile Educației Incluzive avute în vedere la nivelul viitoarei legi sunt:

- Principiul nediscriminării și al incluziunii școlare – toți copiii și elevii au un drept egal privind accesul și participarea la educație, fără discriminări sau privilegii. Educația incluzivă de calitate este garantată tuturor în școala din comunitate, indiferent de identitatea etnică sau lingvistică, de mediul de reședință, mediul socio-economic, nevoi educaționale speciale, dizabilitate, convingeri religioase, opțiuni politice, sex, orientare sexuală sau orice alt criteriu (această descriere este inspirată de România Educată, la care am adăugat dizabilitatea și sexul).
- Principiul drepturilor egale în domeniul educației
- Principiul educabilității universale – toți copiii și elevii au vocația și abilitatea de a învăța și a se dezvolta prin educație
- Principiul egalizării șanselor;
- Principiul interesului superior al copilului;
- Principiul echității educației
- Principiul centrării educației pe elev
- Principiul intervenției timpurii;
- Principiul individualizării procesului de educație și dezvoltării la maximum a potențialului fiecărui copil;
- Principiul asigurării serviciilor de sprijin;
- Principiul flexibilității în activitatea didactică;
- Principiul designului universal care permite crearea unui mediu accesibil tuturor;
- Principiul managementului educațional participativ;

- Principiul cooperării și parteneriatului social.

În termen de 5 luni de la intrarea în vigoare a legii educației va fi elaborată o metodologie specifică pentru explicitarea și aplicarea măsurilor necesare asigurării educației incluzive în România, în acord cu aceste principii.

PROPUNERE INIȚIALĂ: "Creșterea atractivității carierei didactice în școli cu provocări incluzive prin stimuli și recompense (bonus salarial, vouchere de perfecționare continuă, facilitare stagii de formare și practică, decontare transport pentru profesori navetiști etc.)."

Corespunde cu O5.e) din ROMÂNIA EDUCATĂ

2. Crearea unui program de incluziune socială

Includerea cu prioritate a dezideratului dezvoltării educației din România în forma conceptului de "Școală incluzivă", centrată pe furnizarea de șanse egale și echitabile pentru toți copiii, pe măsura talentului și înzestrării lor, indiferent de condițiile socio-economice și etnice de proveniență sunt asumate ca atare în programul România Educată și sunt esențiale pentru dezvoltarea socio-economică a României de mâine.

Studiile OECD pe baza datelor PISA arată legătura semnificativă dintre rezultatele școlare ale elevului și capacitatea familiei de a susține participarea copilului la procesul școlar - capacitate reflectată în educația părinților, sărăcia familiei, nivelul de dotări culturale ale gospodăriei (cărți existente în bibliotecă) și nivelul implicării parentale.

Resursele familiale reduse condiționează rezultatele școlare ale elevului prin câteva mecanisme binecunoscute și evidențiate în literatura de specialitate. În România elevul care nu își pregătește acasă temele și nu este susținut de familie în procesul de participare școlară nu poate ține pasul cu acumulările și progresul școlar prevăzute în programa școlară acumulând lacune, lipsuri, rămăneri în urmă.

Elevii din familii cu resurse reduse ale familiei se găsesc în următoarea situație, de regulă: nu sunt monitorizați acasă asupra

parcursului școlar, nu sunt sprijiniți în a-și îndeplini temele, nu sunt orientați școlar - pe scurt procesul educației școlare acasă este deficitar sau lipsește deplin. Astfel resursele reduse ale familiei se repercutează asupra progresului școlar al elevului, lacunele școlare acumulate de acesta îi fac dificilă tranziția de la un an școlar la altul, de la un ciclu școlar la altul, apare o deconectare a elevului de procesul școlar, detașare, rămânere în urmă. Elevul provenit din astfel de contexte sociale nu are oportunități de învățare extrașcolară (meditații, formări private etc.) sau surse de sprijin alternative la cele școlare. Situația este agravată, de obicei, și de o formare preșcolară deficitară din motive lesne de înțeles, startul școlar nefiind unul echitabil. În acest mod se prefigurează eșecul școlar anticipat, riscul de abandon școlar, analfabetismul funcțional.

Categoria elevilor vulnerabili din punct de vedere al educației părinților pot fi considerați cei care provin din familii cu cel mult 8 clase, ceea ce constituie așadar un bazin de părinți de aproximativ 44,2%. Nu putem extrapola ex officio, dar studiile demografice ne spun că natalitatea este mai mare în rândul familiilor cu educație mai redusă, bază de la care putem în mod rezonabil să considerăm că cel puțin 40-44% din populația de elevi a României, cel puțin în primele clase primare (deoarece ulterior abandonul schimbă structura elevilor în funcție de educația părinților, cei vulnerabili fiind în risc mai ridicat de abandon) se află în risc de vulnerabilitate școlară exprimată prin acumularea educațională deficitară, risc de abandon școlar prematur sau în cel mai fericit caz de analfabetism funcțional.

Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor Eurostat, ne-a arătat că în România, în anul 2018, a existat ponderea cea mai ridicată de copii expuși riscului de sărăcie sau de excluziune socială (AROPE) în UE: **38.1%**³.

Avem așadar și o pondere de elevi vulnerabili din cauza sărăciei în procesul școlar, la o pondere similară cu elevii vulnerabili din cauza educației scăzute a părinților.

---

³ <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/child-poverty-20-2020/ro/>

Mai mult, trebuie menționat că această categorie de elevi vulnerabili se găsesc mai degrabă în mediul rural întrucât acolo se concentrează atât populația cu educație mai precară dar și populația în risc de sărăcie. Nu este surprinzător că datele europene ne indică faptul că avem rata de părăsire timpurie a școlii aproximativ 27% în mediul rural față de 4% în marile municipii.

Soluția pentru acești elevi (patru din zece elevi ai României), pentru a reduce riscurile școlare descrise, este compensarea școlară, în școală. Altfel spus ce nu se face acasă (teme, orientare școlară) să se facă în școală, după programul normal de studiu, prin program de recuperare a decalajelor și prevenire a riscurilor școlare, prin educație remedială și furnizare de hrană gratuite (model universalizat în Finlanda).

Vorbim aici de una din cele două componente din actuala metodologie after school care acoperă exclusiv sprijin la teme și educație remedială (pe care am completat-o noi și cu sensul de educație care previne riscul de eșec școlar).

Este necesar în lumina celor prezentate ca programele de recuperare a decalajelor, furnizare se sprijin și stimulare a progreselor în învățare, inclusiv de tip remedial să devină o constantă obligatorie în școlile vulnerabile, cel puțin la nivel primar, fiecare elev în risc școlar devenind beneficiar al unei intervenții suport de 1-2 ore pentru pregătirea temelor și educație remedială, activitate inclusă în norma de predare a profesorului de 8 ore zilnic, în vreme ce a doua componentă din actuala metodologie de afterschool (activități extrașcolare, de dezvoltare personală etc.) poate rămâne o opțiune a școlii.

Propunem ca, în școlile unde există provocări de incluziune școlară, precum și în comunitățile cu vulnerabilități multiple, să se înființeze și desfășura un program de dezvoltare a abilităților de viață, prevenire a manifestării decalajelor educaționale și recuperare a lor atunci când există, furnizare de sprijin și stimulare a progreselor în învățare, inclusiv de tip remedial, gratuit și de calitate, ca mijloc de asigurare a progresului școlar al elevului.

Ulterior intrării în vigoare a legii va fi elaborată și adoptată, în termen de 4 luni, o metodologie care va detalia și preciza în mod concret cum anume se va implementa acest program și cum se vor asigura condițiile pentru eficacitatea intervenției (pregătirea resursei umane implicate, asigurarea infrastructurii necesare - spații, echipamente, hrană, digitalizare etc.).

Aceste programe se vor disocia de programul cunoscut sub denumirea de "Școală după școală", fiind structurat diferit, cu accent asupra comunităților cu vulnerabilități multiple.

Nu are corespondent în ROMÂNIA EDUCATĂ

3. Garantarea accesibilizării infrastructurii educaționale și curriculare pentru elevii cu dizabilități și CES

Persoanele cu dizabilități trebuie să aibă acces la învățământ antepreșcolar, preșcolar, primar incluziv, la învățământ secundar, în condiții de egalitate cu ceilalți, în comunitățile în care trăiesc.

Legea trebuie să asigure adaptarea rezonabilă a condițiilor la nevoile individuale și principiile Universal Design și Universal Design for learning. Persoanele cu dizabilități trebuie să primească sprijinul necesar în cadrul sistemului educațional, pentru a li se facilita o educație efectivă.

Se impune a se lua măsuri eficiente de sprijin individualizat în amenajarea mediului care să maximizeze progresul școlar și socializarea în conformitate cu obiectivul de integrare deplină.

Elevilor cu dizabilități li se garantează posibilitatea de a-și dezvolta competențe care să le faciliteze participarea deplină și egală la procesul de învățământ și ca membri ai comunității prin:

- a) facilitarea învățării în sistem Braille, a sistemelor alternative de scriere/big print, a mijloacelor augmentative și alternative, a mijloacelor și formelor de comunicare și orientare și a aptitudinilor

- de mobilitate, precum și facilitarea sprijinului și îndrumării între persoanele cu aceleași probleme;
- b) facilitarea învățării limbii semnelor și promovarea identității lingvistice a persoanelor cu deficiențe de auz;
  - c) asigurarea educației persoanelor și mai ales a copiilor, care sunt nevăzători, surzi sau cu surdocecitate, prin cele mai adecvate și individualizate limbaje, căi și modalități, precum și în medii care să le favorizeze o maximă dezvoltare școlară și socială.

Corespunde cu O4 b), c) din ROMÂNIA EDUCATĂ

4. Reducerea ratei de părăsire a sistemului de învățământ

Datele analizate de OECD pentru rezultatele PISA la matematică din 2012 ne arată că nivelul de eterogenitate culturală și socială corelează pozitiv cu rezultatele școlare ale elevilor – (Council of Europe. (2017), Fighting school segregation in Europe through inclusive education: a position paper).

Analiza datelor PISA din anul 2018 arată, de asemenea, că *"o creștere a izolării elevilor cu performanțe ridicate de ceilalți studenți este asociată cu scoruri mai reduse la testul PISA printre elevii dezavantajați din punct de vedere socio-economic, fără un impact semnificativ asupra elevilor avantajați"*⁴. Pe scurt, cu cât sistemele școlare sunt mai desegregate, cu atât rezultatele școlare generale, de ansamblu, sunt mai bune⁵.

---

⁴ OECD. (2019). Balancing School Choice and Equity: An International Perspective Based on PISA, PISA, OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/2592c974-en>. Page 12: "an increase in the isolation of high achievers from other students is associated with lower scores in PISA amongst socio-economically disadvantaged students, without any significant impact on advantaged students".

⁵ Palardy, G.J. (2013). High school socioeconomic segregation and student attainment. *Am. Educ. Res. J.* 50(4), 714–754; Palardy, G.J., Rumberger, R.W., Butler, T. (2015). The effect of high school socioeconomic, racial, and linguistic segregation on academic performance and school behaviors. *Teach. Coll. Rec.* 117(12), 1–53.

Includerea principiului ne-segregării școlare în legislația primară va consolida această viziune și va da concretețe intenției de asigurare a condițiilor unei școli incluzive, echitabile, nediscriminatorii.

Eforturile de furnizare a unei educații școlare nesegregate deja asumate de Ministerul Educației în legislația terțiară: Ordinul de Ministru 6134/2016 privind interzicerea segregării școlare în unitățile de învățământ preuniversitar; Ordinul nr. 6158/2016 privind aprobarea Planului de acțiune pentru desegregare școlară și creșterea calității educaționale în unitățile de învățământ preuniversitar din România.

Corespunde cu O2 c) din ROMÂNIA EDUCATĂ

5. Garantarea unui mecanism de pregătire inițială și continuă în educație incluzivă

Se propune un mecanism de pregătire inițială și continuă în educație incluzivă (cursuri obligatorii de familiarizare și incluziune/Disability awareness și Elemente de pedagogie incluzivă) care să includă și noi standarde ocupaționale și de calificare pentru pregătirea/specializarea profesioniștilor din serviciile de sprijin, inclusiv profesori cu dizabilități, ca instructori/profesori de limba semnelor, Braille, instructori de accesibilizare, facilitatori de incluziune, pentru formarea profesioniștilor și personalului care lucrează la toate nivelurile educaționale.

În termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a legii va fi elaborată metodologia de elaborare și legiferare a acestor standarde care presupun cunoașterea problematicii dizabilității și utilizarea modalităților, mijloacelor și formatelor augmentative și alternative adecvate de comunicare, a tehnicilor și materialelor educaționale potrivite pentru susținerea elevilor cu dizabilități, standardele vor adresa și recalificarea sau formarea profesorilor și instructorilor din școli speciale și CJRAE.

Corespunde cu O4 a), b) și c) din ROMÂNIA EDUCATĂ

6. Adaptarea rețelei școlare la numărul real de copii

Două dintre țintele asumate în cadrul “România Educate”, propuse pentru orizontul de timp 2025-2030, sunt:

- 30% dintre copiii de până în 3 ani participă la educație antepreșcolară;
- 96% dintre copiii cu vârsta cuprinsă între 3 ani și vârsta pentru înscrierea obligatorie la școala primară participă la îngrijire timpurie și educație.

În acest context se propune ca, la fiecare 5 ani, să se realizeze de către autoritățile administrației publice locale evaluarea capacității rețelei de grădinițe/creșe din fiecare unitate administrativ-teritorială la dimensiunea cohortelor de preșcolari/antepreșcolari care trăiesc în acestea iar, acolo unde se va constata că este necesar, să se ia măsuri pentru extinderea corespunzătoare și adecvarea rețelei de grădinițe/creșe în mod corespunzător.

Concomitent se are în vedere generalizarea programului prelungit de educație preșcolară în toate grădinițele din România până în anul 2025, iar acolo unde există provocări legate de incluziune preșcolară și vulnerabilități socio-economice serviciile educaționale preșcolare (inclusiv hrană) vor fi furnizate în mod gratuit.

În termen de 5 luni de la intrarea în vigoare a legii educației se va elabora Metodologia de evaluare periodică a adecvării rețelei de grădinițe din fiecare circumscripție școlară la dimensiunea cohortelor de preșcolari/antepreșcolari care trăiesc în acestea și de identificare a nevoilor de reconfigurare a rețelei de grădinițe/creșe din România.

Corespunde cu O4 și O5 din ROMÂNIA EDUCATĂ

7. Reducere vârstei pentru educația preșcolară la 2 ani

Două dintre țintele asumate în cadrul "României Educate", propuse pentru orizontul de timp 2025-2030, sunt:

- 30% dintre copiii de până în 3 ani participă la educație antepreșcolară;
- 96% dintre copiii cu vârsta cuprinsă între 3 ani și vârsta pentru înscrierea obligatorie la școala primară participă la îngrijire timpurie și educație.

Infrastructura de furnizare a educației antepreșcolare (cadre didactice specializate, spații) este curs de dezvoltare, dar nu poate acoperi o pondere de 30% dintre copiii cu vârsta de până la 3 ani în prezent.

Includerea copiilor cu vârsta de 2-3 ani în grădinițe este o soluție la dispoziție în acest context, care ar permite atingerea țintei asumate.

În plus măsura propusă va permite adaptarea sistemului educațional la nevoile tinerilor părinți care, începând cu vârsta de 2 ani a copilului lor, doresc să revină în piața muncii.

Perioada între 2 și 3 ani este una critică pentru această categorie de părinți, deoarece nu au, de regulă, în sistemul public de educație, soluții unde să-și lase copilul în timpul programului de lucru.

În același timp, achizițiile cognitive ale copiilor în intervalul de vârstă 2-3 ani sunt de importanță maximală, conform studiilor de specialitate, fiind nevoie de o abordare extrem de atentă și specializată a modului în care copilul este îngrijit și educat.

Propunem ca **educația preșcolară să înceapă la vârsta de 2 ani, în funcție de opțiunea părinților**. Serviciile și facilitățile furnizate de grădinițe se vor adapta astfel încât să poată oferi servicii educaționale și să cuprindă copiii de 2 ani, luând în calcul provocările specifice vârstei.

În termen de **3 luni** de la intrarea în vigoare a legii se va elabora și adopta Metodologia pentru identificarea nevoilor de dezvoltare a grădinițelor și a resurselor necesare pentru ca acestea să poată cuprinde și oferi servicii educaționale copiilor de 2 ani. **În funcție de opțiunea părinților, învățământul antepreșcolar poate include și copii cu vârsta de 2 ani.**

Capitolul VIII. Măsurile privind Digitalizarea

1. Internet de viteză și capacitate mare în școli și licee.

Accesul la rețeaua de internet de mare viteză trebuie asigurat de Ministerul Educației pentru toate școlile, cu un serviciu activ minim garantat și cu o capacitate minimă per elev conectat activ la rețea. De asemenea, trebuie asigurată infrastructură hardware care să permită utilizarea simultană a rețelei de către sute de elevi pentru a nu exista momente de funcționare lentă a aplicației de clasă / management școlar, momente de incapacitate de a reda videoclipuri, sau apariția unor erori sau greșeli la salvarea răspunsurilor sau trimiterea răspunsurilor chestionarelor online. etc.

Ministerul Educației este deja în implementarea proiectului „Campus Wi-Fi”, o platformă națională de internet wireless care va furniza servicii de acces la internet wireless (bazate pe Wi-Fi) pentru școli, acordându-se prioritate școlilor din învățământul secundar.

Corespunde cu O4 din ROMÂNIA EDUCATĂ

2. Asigurarea conectivității și dispozitivelor necesare pentru elevii din mediile sociale vulnerabile

Pentru asigurarea accesului la educație pentru elevii ce provin din medii sociale vulnerabile, vor fi oferite, în mod gratuit, tablete și cartele SIM cu acces gratuit la internet. Pentru elevii care provin din zonele care nu au acces la curent electric, se vor asigura acumulatori externe portabile, iar școlile din zonele respective vor avea un centru de încărcare accesibil 24/7. De asemenea, se vor crea zone cu hotspot-uri comunitare de acces la

internet de mare viteză. Mentenanța tabletelor și a dispozitivelor de networking se va efectua prin Centrul Național de Suport Tehnic

Corespunde cu O4.b din ROMÂNIA EDUCATĂ

3. Infrastructură hardware și software modernă, pregătită pentru educația secolului XXI

Dotarea tuturor unităților de învățământ cu kit-uri hardware și care să îndeplinească un anumit standard stabilit de către Ministerul Educației, și implementarea de soluții software care să asigure conectivitate (routere, switch-uri, Acces Point-uri, infrastructură wireless, etc.) și suport pentru activitățile pedagogice (table inteligente, videoproiector, laptop-uri, tablete) licențe pentru sisteme de operare, licențe cloud pentru arhivă electronică, e-mail, antivirus, firewall, pachete office, licențe pentru softuri educaționale - toate cu management central. De asemenea, acolo unde este cazul, vor fi achiziționate kit-uri de hardware și software pentru copii cu cerințe educaționale speciale, copii cu dizabilitati.

Corespunde cu O4.b din ROMÂNIA EDUCATĂ

4. Înființarea Centrului Național de Instalare, Monitorizare și Mentenanță

În cadrul Ministerului Educației trebuie înființat un centru național de monitorizare și mentenanță care să asigure suport pentru infrastructură școlară locală. În atribuțiile sale vor intra configurările sistemelor unităților de învățământ, managementul de la distanță sistemelor și a dispozitivelor hardware, asigurarea securității și suport pentru potențialele incidente, intervenții prin operațiuni de tip "remote hands" prin subcontractori sau administratori IT locali sau personal auxiliar școlar.

La acest moment există licențe gratuite pentru soluții educaționale oferite de Google, Microsoft sau altele asemenea, care nu sunt utilizate. Acestea nefiind configurate la nivel de școală, instalate, nu au fost realizate formări cu toți profesorii și elevii. Există dispozitive care se strică după o lună pentru că nu au mentenanță, configurare, update-uri, securitate minimă, etc., iar expertiza la nivel local (profesorul de informatică sau TIC, administrator de sistem, etc.) este extrem de fragmentată, nu se poate coordona în mod relevant și nu poate face față provocărilor tehnice. Mai mult de atât aceștia nu sunt în mod real motivați să se preocupe de aceste provocări.

Corespunde cu O4 din ROMÂNIA EDUCATĂ

5. Evaluarea competențelor digitale pentru cadrele didactice.

Întrucât competențele digitale ale cadrelor didactice nu au fost măsurate până în prezent, este necesară înființarea unei platforme naționale de evaluare a competențelor digitale a cadrelor didactice care să crească capacitatea și calitatea evaluării și se obțină un control al procesului de evaluare a procesului de formare profesională.

Procesul de evaluare inițială va fi utilizat pentru a efectua o radiografie a nivelului de dezvoltare a competențelor digitale la nivel național pentru a identifica zonele unde trebuie acordat sprijin suplimentar, iar prin evaluarea continuă, se vor măsura progresele efectuate la anumite intervale de timp.

Corespunde cu O4 din ROMÂNIA EDUCATĂ

6. Dezvoltarea competențelor digitale pentru cadrele didactice

Crearea și operaționalizarea unei platforme naționale online de formare pentru profesori și personal auxiliar și nedidactic în care să existe

cursuri specifice de formare de competențe digitale dar și cursuri de pregătire pentru dezvoltarea de abilități de pedagogie modernă, creare de conținut digital, cursuri de management și leadership, alfabetizare, etc. Platforma va oferi acces și la comunități de învățare și perfecționare, resurse gratuite și biblioteci digitale, exemple de bune practici.

Această platformă națională de evaluare poate ajuta la reducerea limitelor sistemului actual de formare profesională. De exemplu, se poate elimina situația în care profesorii ajung să urmărească creditele și diplomele și nu rămân cu nimic concret din urma programului de formare.

Corespunde cu O4.c, O4.d și O4.e din ROMÂNIA EDUCATĂ

7. Asigurarea securității datelor și a echipamentelor școlare.

Crearea unui centru național de securitate cibernetică care să asigure dezvoltarea, implementarea și monitorizarea standardelor de securitate cibernetică la nivelul tuturor instituțiilor de învățământ. Centrul de Securitate Cibernetică va asigura implementarea și mentenanța pe partea de securitate a pachetelor de infrastructură hardware și software, va implementa măsuri de prevenție și detecție la nivelul infrastructurii și va asigura monitorizare tuturor sistemelor informatice.

În ultimii ani, securitatea cibernetică a devenit o preocupare majoră pentru organizații și guvernele din întreaga lume. Pe măsură ce dependența noastră de tehnologie crește, crește și riscul de atacuri cibernetice, pierderi de date, cyberbullying. Ministerul Educației are nevoie să își dezvolte capacitatea de a gestiona astfel de provocări. Pentru a proteja elevii și profesorii, este esențial să avem un departament dedicat care să fie responsabil pentru gestionarea riscurilor de securitate cibernetică.

Atacurile cibernetice reprezintă o amenințare majoră pentru instituțiile de învățământ, atât la nivel individual, cât și la nivel sistemic. Acestea pot duce la pierderea de informații sensibile, precum și de date

vitale care sunt esențiale pentru o funcționare eficientă. În plus, atacurile cibernetice reușite pot perturba procesul de învățare prin întreruperea sistemelor online sau chiar prin scoaterea lor complet din funcțiune.

Corespunde cu O5 din ROMÂNIA EDUCATĂ

8. Înființarea unui grup operativ pentru implementarea și monitorizarea reformelor și investițiilor privind transformarea digitală în învățământul preuniversitar “Taskforce-Edu”

Pentru ca măsurile de transformare digitală în învățământul preuniversitar să fie cu adevărat eficiente, considerăm că este necesar ca în cadrul Autorității pentru Digitalizarea României (ADR) să fie creat un grup aflat în directă coordonare a președintelui ADR, având un coordonator care dezvoltă relații de colaborare instituțională cu toate compartimentele din cadrul Ministerului Educației, printre atribuțiile acestuia fiind elaborarea propunerilor de reglementare, a metodologiilor și a procedurilor operaționale în domeniul digitalizării învățământului preuniversitar, dezvoltarea instrumentelor pentru punerea în aplicare a politicilor legate de domeniul digital în învățământul preuniversitar și managementul proiectelor și raportările stadiilor de îndeplinire a obiectivelor stabilite în cadrul măsurilor digitale din Planul național de redresare și reziliență - domeniul învățământ preuniversitar.

Corespunde cu O4 din ROMÂNIA EDUCATĂ

9. Definirea unui standard privind identitatea digitală a elevilor și profesorilor.

Problema unei identități digitale unice, care să urmărească evoluția cetățenilor încă de la primele date despre ei, nu este una nouă. Până în prezent au mai existat demersuri inclusiv în Ministerul Educației și

Ministerul Muncii, cu scopul de a aduce în REVISAL date despre istoricul educațional al salariaților pentru a putea face studii legate de corelarea studiilor cu domeniul de activitate.

Considerăm oportună crearea unei baze de date electronică, denumită Sistemul de Monitorizare a Traectoriei Profesionale a Absolvenților în care se colectează informații și date cu privire la traiectoria educațională și profesională a elevilor, studenților și absolvenților din sistemul de învățământ din România. Datele ce vor fi colectate în această soluție se referă la:

- a) traiectoria educațională din învățământul preuniversitar și universitar
- b) încadrarea în muncă, postul ocupat și venitul obținut;
- c) implicarea într-o societate sau altă formă profesională fără personalitate juridică;
- d) starea civilă, domiciliul și reședința;

Accesul la aceste date va fi unul limitat, urmând a fi asigurate măsuri de protecție a datelor cu caracter personal care să respecte legislația în vigoare în acest domeniu.

Corespunde cu O1.a și O1.b din ROMÂNIA EDUCATĂ

10. Cataloage electronice în toate școlile din România

Un pas important pentru transformarea digitală a fiecărei școli este utilizarea cataloagelor electronice ca unic mijloc de păstrare a situației școlare a fiecărui elev, premisele pentru utilizarea acestuia incluzând crearea unei baze de date cu fiecare elev înscris în învățământul preuniversitar, formarea cadrelor didactice să utilizeze acest sistem și dotarea unităților de învățământ cu infrastructură necesară pentru ca profesorii să poată înregistra notele și prezența la ore.

Corespunde cu O4.e și O6.d din ROMÂNIA EDUCATĂ

11. Crearea unor standarde și asigurarea unui cadru normativ eficient pentru achiziția licențelor pentru aplicațiile educaționale

Crearea unui standard pentru aplicații educaționale pe care orice aplicație folosită în sistemul educațional public să le respecte. Standardul trebuie să includă și principiile de securitate, siguranța copiilor în mediul online și principiile de interconectivitate. Încurajarea, pe baza standardului, a achizițiilor eficiente, pe criterii transparente de valoare și performanță.

Indiferent de proveniența unei aplicații educaționale, aceasta trebuie să urmărească niște standarde specifice de securitate și performanță, standarde care la momentul de față încă nu există. De asemenea, nu există un cadru standard în ceea ce privește achiziționarea de soluții educaționale de către școli sau criterii de respectat în acest sens.

Corespunde cu O5 din ROMÂNIA EDUCATĂ

12. Detalierea cadrului european de competențe DigComp pentru Educație și implementarea acestuia.

Structura de competențe europene și internaționale sau programele standard de dezvoltare a competențelor digitale cu recunoaștere internațională răspund nevoii de evaluare, urmărire și actualizare a oricărui tip de profil de competențe.

Structurile de competențe de tip DigComp sau DigcompEdu asigură o evaluare coerentă și completă a tuturor tipurilor de competențe ce răspund nevoilor prezentului, cum ar fi competențele de literație digitală, dar și competențe de pedagogie digitală.

Adoptarea și adaptarea unor cadre standard de referință aduc valoare adăugată oricăror demersuri de setare a unor profiluri de competențe digitale și de dezvoltare a competențelor digitale în învățământul românesc, prin asigurarea unei evaluări corecte, independentă, obiectivă, standardizată, în baza unor itemi dezvoltați de

echipe de cercetători și specialiști din întreaga lume, cu o vastă experiență specifică în domeniu și contribuind la raportarea la un nivel unitar de referință privind competențele digitale ale românilor, atât la nivel național, cât și european. Astfel, putem localiza și strategiile europene de digitalizare, și ne putem alinia cu profilurile digitale dezvoltate și recunoscute la nivel internațional.

Realitățile recente ne-au arătat că este critic să cunoaștem nivelul competențelor digitale ale profesorilor, pentru a putea aplica programe coerente și eficiente de formare. Aceștia trebuie să își dezvolte abilități ITC solide pentru a putea desfășura activități de predare și evaluare utilizând tehnologia online și toate oportunitățile și facilitățile digitale de învățare și predare.

Corespunde cu O1 și O2 din ROMÂNIA EDUCATĂ

13. Includerea în modulul de formare psihopedagogică și a masterul didactic a competențelor digitale.

Competențele digitale trebuie să fie parte a profilului de competențe ale profesorului, cu accent pe aspectele referitoare la utilizarea acestora în procesul didactic și este necesară introducerea unei forme de examinare pentru cei își doresc să obțină o profesie didactică care să confirme existența competențelor digitale conform standardului național.

Rezoluția Parlamentului European din 15 februarie 2022 referitoare la provocările cu care se confruntă zonele urbane în perioada post-COVID-19⁶ invită statele membre să aloce fonduri suficiente pentru dezvoltarea instituțiilor de învățământ și pentru formarea atât a profesorilor, cât și a studenților de toate vârstele în vederea dezvoltării competențelor verzi și digitale pentru a-i pregăti pentru viitor și reamintește că digitalizarea ar trebui să meargă mână în mână nu numai cu asigurarea accesului la internet, ci și la echipamentul necesar pentru a utiliza internetul.

---

⁶ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0022_RO.html

În timpul consultării publice pentru Planul de educație digitală 2021-2027 al Uniunii Europene⁷, 95 % consideră că pandemia de COVID-19 reprezintă un punct de cotitură în ceea ce privește modalitățile de utilizare a tehnologiei în domeniul educației și formării.

Această schimbare va implica nu numai regândirea curriculum-ului, a conținutului predării și a metodelor de evaluare; va necesita, de asemenea, ca guvernele să re-prioritizeze anumite aspecte ale finanțării educației. Reducerea decalajului digital, de exemplu, poate deveni un obiectiv și mai urgent.

14. Crearea de programe de formare a competențelor digitale pentru personalul auxiliar și nedidactic.

Programele de formare vor trebui organizate într-un mod coerent, accesul la astfel de programe de formare putând fi efectuat printr-o platforma unică națională de resurse de formare disponibilă online.

Corespunde cu O3 din ROMÂNIA EDUCATĂ

15. Crearea de programe de informare și conștientizare a pericolelor atacurilor cibernetice, a folosirii corecte a dispozitivelor hardware și soluțiilor software folosite în procesul educațional.

Corespunde cu O5.b și O5.c din ROMÂNIA EDUCATĂ

16. Dezvoltarea de competențe în domeniul securității cibernetice și al protecției datelor cu caracter personal.

Pentru ca transformarea digitală să fie eficientă, este necesară crearea de programe de pregătire a personalului didactic, nedidactic și auxiliar în domeniul securității cibernetice din procesul educațional

---

⁷ <https://education.ec.europa.eu/ro/focus-topics/digital-education/digital-education-action-plan>

precum și crearea de module de pregătire de prevenire și combatere a fenomenului de cyberbullying și de protecție a datelor personale.

Corespunde cu O5.b și O5.c din ROMÂNIA EDUCATĂ

17. Elaborarea unor regulamente și proceduri privind prelucrarea și protecția datelor cu caracter personal.

Digitalizarea activității educaționale va crește accesul pe care un cadru didactic, sau personalul auxiliar îl va avea la datele cu caracter personal al unui elev și de aceea este necesar să fie elaborate proceduri și regulamente de securitate și de protecție a datelor cu sprijinul Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal. Aceste proceduri și regulamente vor trebui să fie utilizate pentru instruirea personalului din învățământ cu acces la aceste date.

Corespunde cu O5.a din ROMÂNIA EDUCATĂ

18. Monitorizarea sistemelor de securitate existente în rețeaua școlară.

Implementarea unui sistem de monitorizare a respectării procedurilor de securitate atât printr-un mod automat (la distanță) prin alerte de schimbare a setărilor la nivelul infrastructurii hardware și software dar și prin implementarea unor procese de reclamare a nerespectării regulilor de către elevi sau profesori. Implementarea unui sistem de avertismente și sancțiuni pentru comportament iresponsabil sau neadecvat.

Corespunde cu O5.a din ROMÂNIA EDUCATĂ

19. Elaborarea unui profil de competențe digitale pentru elevi și studenți pe specificul fiecărui ciclu de studiu, pornind de la structura DigComp, corespunzător nivelului de studiu și nivelului de maturitate digitală a unității de învățământ.

Profilurile de competențe ale elevilor și studenților trebuie să asigure dezvoltarea și accesul la competențe digitale relevante și actuale. Acestea trebuie să urmărească standardele și cadrele de referință Europene, care să fie actualizate continuu cu tendințele internaționale, cu ultimele evoluții tehnologice și să îi pregătească pentru meseriile prezentului și viitorului.

Corespunde cu O1 din ROMÂNIA EDUCATĂ

20. Crearea unui standard privind conținutul și funcționalitățile pentru aplicațiile de management școlar.

Platformele de management școlar trebuie să fie construite după un standard ca să se integreze cu aplicațiile Ministerului Educației, precum și cu alte aplicații cum ar fi SIIIR, etc. Personalul de conducerea școlii trebuie să aibă acces la module de evaluare generală și raportare.

Corespunde cu O4 din ROMÂNIA EDUCATĂ

21. Resurse pentru școli și licee din comunități vulnerabile care să reducă decalajul educațional

Pentru că unitățile de învățământ din mediile vulnerabile prezintă cele mai mari riscuri, considerăm necesară crearea unei platforme online gratuite pentru educație remedială care să conecteze cadrele didactice și specialiști educaționali cu școli din comunități vulnerabile pentru a reduce decalajul educațional. Accentul ar trebui pus pe școlile care nu au

suficiente resurse. Inițiativele și soluțiile digitale care pot fi implementate trebuie să urmărească principiile incluziuni.

De asemenea, în cadrul acestei platforme ar fi oportună crearea unei rețele de consilieri școlari, care să sprijine cu resurse digitale activitatea de consiliere și orientare prin activități care se pot desfășura în mediul online.

Corespunde cu O4.d din ROMÂNIA EDUCATĂ

22. Crearea unui standard de etape de maturitate digitală pentru școli care să țină cont de software, hardware, localizarea școlii, nr de elevi, activitate pedagogică digitală, nivelul de competente ale profesorilor, nivelul de competente ale elevilor. Crearea unor pachete de măsuri pentru fiecare etapa de maturitate digitală din standard și alocarea bugetelor cu prioritizare în zona de low și mid maturity.

Capitolul IX. Învățământul dual

1. Adaptarea permanentă a rutelor de formare profesională la evoluțiile tehnologice

Formarea profesională a elevilor trebuie să țină seama de tendințele economice și tehnologice din țară și străinătate, urmărind să le ofere competențele transversale necesare pentru a fi competitivi pe piața unică a forței de muncă.

Sunt necesare consultări serioase cu privire la noile tehnologii care pot avea efect disruptiv și în care România poate avea un avantaj competitiv. Ministerul Educației are obligația să prezinte public un punct de vedere cu privire la valorificarea acestor informații, iar Ministerului Educației trebuie să desfășoare o consultare permanentă a partenerilor sociali cu privire la măsurile ce pot fi adoptate pentru conectarea și adaptarea formării profesionale a elevilor la evoluțiile tehnologice și nevoilor pieței unice a forței de muncă.

De asemenea, pentru a sprijini elevii în a obține un nivel de calificare superior, durata învățământului profesional se va mări la 4 ani.

Corespunde cu O1.a din ROMÂNIA EDUCATĂ

2. Sistem național de tracking al absolvenților, bazat pe interconectarea bazelor de date existente, care să faciliteze identificarea programelor de formare cu cerere ridicată pe piața muncii;

Pentru aceasta, va fi utilizat Sistemul de Monitorizare a Traiectoriei Profesionale a Absolvenților în care se colectează informații și date cu privire la traiectoria educațională și profesională a elevilor, studenților și absolvenților din sistemul de învățământ din România, definit anterior la punctul 9 de la Capitolul 8 privind Digitalizarea.

Accesul la aceste date va fi unul limitat, urmând a fi asigurate măsuri de protecție a datelor cu caracter personal care să respecte legislația în vigoare în acest domeniu.

Corespunde cu O1.b din ROMÂNIA EDUCATĂ

3. Cartografierea nevoilor locale, regionale și naționale ale pieței muncii și pregătirea unor prognoze pe termen mediu și lung cu privire la direcțiile principale din economie.

La fiecare doi ani, trebuie realizată o analiză a nevoilor de forță de muncă calificată, la nivelul fiecărui județ și la nivel național de către Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, consultând toți operatorii economici semnificativi de pe piața muncii, la nivelul fiecărui județ.

În urma analizei, trebuie formulate prognoze pe termen mediu și lung cu privire la direcțiile de evoluție principale din piața forței de muncă din România către Ministerul Educației, Ministerul Muncii și Securității Sociale, Autoritatea Națională pentru Formarea Profesional Inițială în Sistem Dual din România, precum și fiecărui consiliu județean, respectiv Consiliului General al Municipiului București.

Corespunde cu OI.c din ROMÂNIA EDUCATĂ

4. Utilizarea unor metode moderne de predare-învățare și practică, personalizate, pentru valorificarea potențialului fiecărui elev și creșterea rezultatelor acestora;

Unitățile de învățământ preuniversitar vor urmări valorificarea potențialului fiecărui elev prin oferirea unor servicii integrate de orientare școlară și consiliere vocațională, prin intermediul unui specialist în orientare școlară și consiliere vocațională, începând cu clasa a V-a, pentru trasarea unui plan de carieră, luând în considerare abilitățile elevului, orientarea școlară și consilierea vocațională urmând a fi efectuată individual cu fiecare elev.

Elevii din învățământul gimnazial au dreptul de a beneficia de cel puțin trei evaluări a competențelor pentru orientarea acestora către ruta educațională adecvată abilităților și dorințelor acestora pe parcursul ciclului gimnazial. Pentru asigurarea unei rute educaționale adecvate, elevii trebuie să beneficieze, la cerere, de consiliere pentru orientarea profesională sau testare vocațională, în mod gratuit.

Cadrele didactice vor fi încurajate să utilizeze cele mai moderne metode de predare-învățare, facilitate prin mentorat și tutorat, astfel încât potențialul fiecărui elev să fie valorizat.

Corespunde cu O1.d din ROMÂNIA EDUCATĂ

5. Revizuirea calificărilor din perspectiva relevanței pentru piața muncii, preponderent pentru economia verde (ecologică) și sectoarele prioritare;

Pentru ca elevii din învățământul tehnic să fie calificați pentru meserii necesare pe piața muncii, prin grija Ministerului Educație, va fi actualizată ori de câte ori este nevoie, și cel puțin odată la 3 ani, lista calificărilor pe care învățământul profesional și tehnic le oferă pentru a asigura relevanța acestora pe piața muncii, asigurând calificări care să sprijine îndeplinirea obiectivelor privind tranziția verde, în acord cu obiectivele Acordului de la Paris, încheiat la Paris la 12 decembrie 2015 și semnat de România la New York la 22 aprilie 2016, ratificat prin Legea nr. 57/2017, precum și cu obiectivele și măsurile prevăzute în contextul Pactului verde european.

Corespunde cu O1.e din ROMÂNIA EDUCATĂ

6. Includerea de programe de educație antreprenorială specifice domeniului de formare.

Antreprenoriatul necesită anumite abilități pe care învățământul tehnic nu le dezvoltă la acest moment, dar pentru a asigura aceste competențe, liceele pot încheia acorduri de parteneriat cu fonduri de investiții sau operatori economici pentru dezvoltarea de incubatoare și acceleratoare de afaceri specifice domeniului de studiu.

Mai mult de atât, elevii ce studiază în învățământul dual vor urma, în mod obligatoriu, cursuri de educație antreprenorială. De asemenea, aceștia

vor putea beneficia de sprijinul didactic al unității de învățământ și sprijinul operațional și financiar al partenerului economic pentru dezvoltarea și implementarea ideii sale de afaceri.

De asemenea, elevii vor fi încurajați să participe la programe de ucenicie potrivit Legii nr. 279/2005 privind ucenicia la locul de muncă sau practică potrivit Legii nr. 258/2007 privind practica elevilor și studenților.

Corespunde cu O1.f din ROMÂNIA EDUCATĂ

7. Crearea unor campusuri profesionale regionale / centre de excelență profesională, prin finanțarea unor scheme de sprijin acordate parteneriatelor între agenți economici, autorități locale, unități și instituții de învățământ, care să sprijine redresarea, tranziția verde și tranziția digitală, inovarea la nivel național și regional.

Aceste scheme de sprijin au scopul de a facilita investițiile într-o infrastructură de ultimă generație și în resursa umană implicată în creșterea graduală a ponderii învățământului profesional, care se derulează în conformitate cu principiile învățământului dual, inclusiv la niveluri de calificare superioară.

Corespunde cu O2.a din ROMÂNIA EDUCATĂ

8. Cartografierea dotărilor existente în unitățile și în instituțiile de învățământ și modernizarea acestora, în cooperare cu mediul privat.

Unitățile de învățământ profesional și tehnic trebuie să transmită în timp real Ministerului Educației prin intermediul unui sistem informatic inventarul bazei materiale și modificările acesteia. În vederea dotării unităților de învățământ a căror bază materială se află într-o stare precară

directorul unității de învățământ va transmite conducătorului unității administrativ teritoriale care sunt lipsurile constatate.

Pentru modernizarea bazei materiale, directorul unității de învățământ va putea încheia contracte de sponsorizare cu agenții economici parteneri sau cu terți.

Corespunde cu O2.b din ROMÂNIA EDUCATĂ

9. Includerea, în cadrul programelor de formare inițială a cadrelor didactice, a unor module dedicate activității didactice în învățământul profesional;

Pentru dezvoltarea competențelor necesare în învățământul profesional, la stabilirea programelor de formare psihopedagogică, în cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate vor fi incluse module dedicate activității didactice în învățământul dual, pentru ca viitorii profesori să aibă aptitudini specifice învățământului dual.

Corespunde cu O2.c din ROMÂNIA EDUCATĂ

10. Flexibilizarea accesului profesioniștilor din sistemul privat la o carieră didactică, prin rute alternative;

În unitățile de învățământ profesional și tehnic ar trebui să poată fi angajați experții din companii mult mai ușor, fără a fi condiționată de constituirea unei norme sau a viabilității unui post didactic. Aceste persoane ar trebui să aibă cel puțin 8 ani de experiență în profesia asociată disciplinei de studiu și să continue activitatea profesională în domeniul de specialitate pe parcursul ocupării unui post didactic.

Corespunde cu O2.d din ROMÂNIA EDUCATĂ

11. Acces din învățământul profesional liceal la învățământul superior fără filtre suplimentare, comparative cu celelalte rute;

Accesul elevilor din învățământul profesional și tehnic în învățământ superior se face cu condiția promovării examenului de bacalaureat profesional și a procesului de admitere la instituțiile de învățământ superior.

Corespunde cu O2.e din ROMÂNIA EDUCATĂ

12. Dezvoltarea de programe de învățământ terțiar în regim dual;

Este necesară dezvoltarea privind organizarea de programe de educație profesionale în regim dual de nivel terțiar, care să permită în mod real implicarea mediului privat în activitatea de educare elevilor a unor abilități tehnice.

Corespunde cu O2.f din ROMÂNIA EDUCATĂ

13. Dezvoltarea și implementarea de programe naționale de pregătire de specialitate, de pregătire pedagogică și metodică a tutorilor desemnați de operatorii economici pentru pregătirea practică a elevilor din învățământul profesional.

Ministerului Educației trebuie să elaboreze programe naționale de pregătire de specialitate, de pregătire pedagogică și metodică a tutorilor desemnați de operatorii economici pentru pregătirea practică a elevilor din învățământul profesional.

Corespunde cu O2.g din ROMÂNIA EDUCATĂ

14. Organizarea de programe speciale de formare a managerilor instituțiilor de învățământ profesional, facilitând pregătirea acestora pentru exigențele și provocările specifice sistemului;

Actualele Centre Județene pentru Resurse și Asistență Educațională, în urma reorganizării în Centre Județene pentru Formare Continuă, Asistență și Resurse Educaționale vor organiza, în parteneriat cu operatorii economici din județul în care se află, programe speciale de formare a directorilor unităților de învățământ profesional și tehnic, cel puțin o dată pe an, fiind obligatorie urmarea acestor programe de către directori odată la trei ani pe cheltuiala unității de învățământ.

Corespunde cu O3.a din ROMÂNIA EDUCATĂ

15. Management mai eficient în învățământul dual.

Clarificarea proceselor decizionale privind învățământul profesional la nivel central, județean și local, prioritizând participarea angajatorilor și a comunității locale în procesul de luare a deciziilor, dar și nevoia de scurtare a timpilor de reacție pentru reconfigurarea ofertei educaționale în raport cu nevoia pieței muncii.

de corelat cu management

Corespunde cu O3.b din ROMÂNIA EDUCATĂ

16. Dezvoltarea unui mecanism național de consultare a agenților economici implicați în activități de formare pe ruta profesională.

Ministerul Educației trebuie să desfășoare în mod real dialogul cu partenerii sociali, în condițiile legii dialogului social, cu privire la activitățile de formare din învățământul profesional și tehnic, având obligația de a ține cont de propunerile transmise de partenerii sociali și să justifice adoptarea sau respingerea acestora, actele administrative adoptate sau emise cu încălcarea acestor condiții fiind nule.

Corespunde cu O4.a din ROMÂNIA EDUCATĂ

17. Elaborarea/revizuirea reglementărilor legale privind facilitățile fiscale pentru operatorii economici implicați în formarea profesională inițială, în special, pentru învățământul dual
Rămâne valabilă?

Corespunde cu O4.b din ROMÂNIA EDUCATĂ

18. Finanțare corespunzătoare pentru învățământul dual.

Este mai mult decât necesară revizuirea metodologiei de determinare a finanțării per capita, prin introducerea unor criterii specifice învățământului profesional, legate de costurile cu materii prime și materiale necesare formării profesionale și certificării finale, întrucât conform formulei actuale, unitățile de învățământ dual nu primesc finanțarea de care au nevoie pentru a asigura procese educaționale calitative și eficiente.

Corespunde cu O5.a din ROMÂNIA EDUCATĂ

19. Introducerea unor măsuri de sprijin pentru a facilita accesul și finalizarea educației profesionale de către tinerii din mediile dezavantajate

În cazul elevilor care frecventează învățământul dual în altă unitate administrativ-teritorială decât cea de domiciliu, cheltuielile cu cazarea și masă vor fi decontate, indiferent de oferta de educație și formare profesională disponibilă în localitatea de domiciliu.

În plus, de la bugetul de stat se va asigura o sumă forfetară pentru angajatorii implicați în învățământul dual pentru acoperirea unor costuri precum cele cu echipamentul de lucru, echipamentul de protecție, asigurarea civilă. Pentru a păstra locurile în mod exclusiv pentru elevi, unitățile de învățământ nu vor avea dreptul să închirieze locurile în internate sau cămine destinate elevilor din învățământul profesional și tehnic.

Capitolul X. Infrastructură

1. Centralizarea datelor privind imobilele aflate în rețeaua școlară, pentru a identifica construcțiile, terenurile de sport amenajate și a celorlalte spații exterioare

Colectarea și cartografierea datelor privind imobilele existente trebuie efectuată în vederea reorganizării rețelei școlare conform principiilor de reziliență, siguranță, incluziune, sustenabilitate, coroborate cu evoluția demografică și premisele de supraaglomerare sau depopulare, cu capacitatea bugetară a administrației publice locale și cu gradul de dezavantajare al zonei, implicit al ratei de marginalizare.

Cartografierea poate fi efectuată de Ministerul Educației în parteneriat cu Ministerul Dezvoltării printr-un mecanism specific pentru a dimensiona populația școlară, având ca obiectiv crearea unei imagini de ansamblu asupra infrastructurii școlare pentru identificarea măsurilor sustenabile raportate la infrastructură existentă.

Corespunde cu O2.a-c din ROMÂNIA EDUCATĂ

2. Stabilirea unor standarde de calitate pentru instituțiile de învățământ existente și pentru construcția de noi imobile.

Având în vedere că este necesară asigurarea unor condiții similare pentru toate instituțiile de învățământ, trebuie ca aceste condiții să corespundă unor standarde de calitate pentru infrastructură sigură, rezilientă, incluzivă și sustenabilă pentru servicii formale și complementare de educație, de cea mai înaltă calitate, accesibilă fiecărui copil.

De asemenea Revizuirea standardelor de construire, dezvoltare unui mediu digital de educație și formare, simplificarea procesului birocratic de autorizare a construcției, fără a prejudicia standardul de siguranță

Corespunde cu O2.a-c din ROMÂNIA EDUCATĂ

3. Investiții eficiente în infrastructura școlară

Dezvoltarea holistică a unui sistem de investiții în infrastructura de educație, privind construcția, reabilitarea, modernizarea, dotarea și extinderea infrastructurii din educație, cu asigurarea siguranței elevilor și studenților. Sistemul de investiții va fi bazat pe date concrete care permite utilizarea eficace a resurselor pentru infrastructură, cu scopul de a reduce inegalitățile din sistemul de educație, asigurând premisele pentru maximizarea atingerii potențialului de către fiecare elev.

Pentru acest obiectiv va fi necesară asistența tehnică de specialitate din partea ministerelor de resort, pentru unitățile administrativ-teritoriale care nu dispun de capacitate administrativă suficientă pentru derularea procedurilor subsecvente autorizării unităților de învățământ aflate în administrarea lor, dar și pentru asigurarea de sprijin financiar de către pentru unitățile administrativ-teritoriale care nu dispun de fondurile necesare obținerii avizelor/autorizațiilor. În stabilirea oportunității efectuării acestor investiții, se va evalua eficiența fiecărei investiții în parte, fiind prioritizate investițiile în corpurile de clădire ce prezintă risc ridicat.

În plus, ar trebui crescută responsabilitatea locală pentru acele situații în care nu se iau în mod succesiv măsurile necesare pentru siguranța fizică și sanitară în unitățile de învățământ aflate în administrare.

Corespunde cu O2.c și O4.a-e din ROMÂNIA EDUCATĂ

4. Infrastructură de secolul XXI pentru învățământul tehnic și vocațional

Dezvoltarea holistică a infrastructurii de învățământ profesional dual în jurul principalilor poli de dezvoltare ce vor avea ca rol susținerea continuă a activităților de învățământ în sistem dual. Polii de dezvoltare reunesc o economie dezvoltată și diversificată (inclusiv activități industriale) care poate susține un ecosistem extins de formare duală. Cooperarea cu toți factorii implicați, inclusiv universitățile trebuie stabilită în mod formal pentru crearea unor campusuri de învățământ profesional dual, de importanță regională, care oferă programe comprehensive de formare cu nivele de bază (ISCED 3-5) și avansate (ISCED 6-8).

De asemenea, infrastructura școlii trebuie să fie adaptată în mod constant profilelor vocaționale. De exemplu, școlile sportive, agricole, tehnice, de artă, etc., trebuie să aibă infrastructura specifică bine dotată, adică săli de practică, antrenamente, experimente, cantină, locuri de cazare, instrumente, materiale și echipamente specifice.

Corespunde cu O3.a-b din ROMÂNIA EDUCATĂ

5. Susținerea și dezvoltarea unei rețele de școli verzi.

Operaționalizarea conceptului de Școală Verde pentru diminuarea amprente de carbon prin eficientizarea consumului de resurse și pentru implementarea eco-educației.

Conceptul Școală Verde desemnează profilul unei școli prosumatoare carează un mediu sănătos și sustenabil, favorizând educarea unor comportamente care economisesc energie, resurse și bani.

Corespunde cu O5.a-f din ROMÂNIA EDUCATĂ